

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

החוויה של העם הנבחר התבטאה עד כה במדינה המבוססת
על תודעה לאומית, מדינת היהודים.
אך המשבר צריך להביא אותנו למדינה יהודית באמת,
המבוססת על תורה ומצוות.

[מתוך השיעור "גפן ממצרים תסיע"]

ויצא תשפ"ד

ויצא ה'תשפ"ד

להצליח באמת 04

נקודה מעובדת
לכל אחד יש מזל של הצלחה –
איך מגלים אותו?

"גפן המצרים תסיע" 05

התוועדות יום הולדת ע"ט (ח"ב)
נטיעה ראשונה, עקירה ונטיעה שניה

גיור האמונה 16

שיעור בהלכות טומאת צרעת ברמב"ם
גר תושב – בין אמונה יהודית
לאורח חיים גויי

מכתב למשפחות החטופים הי"ו 21

באהבתו אתה 22

אהבת שלום
אהבה מתקנת שברים

חלום הסולם 24

אבן עזרא
חלום נבואי על ידיעה והשגחה

הסיפור החסידי 26

"השאר אצלי כאן"
רבי אברהם דוב מאווריטש

מענות ותשובות 28

תשובות הרב לשואלים
ברכה לתלמידי ביה"ס לתורת הנפש
והיזק ראייה ממבט דואג

פאזל ד'תקצ"ט 29

הטבע היהודי
רזי יספר לנו מתי טבע זה דבר מסכן
ומה נעשה כדי לסגל טבע חדש

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעד

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל ובכללם לקוראי עלון **נפלאות** היקרים. לפניכם גליון לשבת **פרשת ויצא**, מלא בכל טוב לכל המשפחה [ועם פרטים בגב הגליון על **התוועדות י"ט בכסלו המרכזית** הממשמשת ובאה].

מה בגליון?

שני שיעורים לפניכם בגליון, האחד הוא **חלקה השני של התוועדות יום ההולדת של הרב ומשנהו, שיעור עיון חסידי ברמב"ם** הלכות טומאת צרעת.

השיעור הראשון – **"גפן ממצרים תסיע"** – הוא חציה השני של התוועדות יום ההולדת, והוא הופך את האמירה הכללית **שעם ישראל בארץ ישראל נמצא היום במצב של 'אין' בין 'יש' ל'יש'** להתבוננות מפורטת ורבתי-פנים **במשל הגפן**. **חדיהעין יבחינו** שבתוך השיעור שזורים נימים **משיעורים קודמים** (משנת תשנ"ח ושנת תשנ"א), **כשמהלך מקביל שלם נבנה בהערות**. זו הזדמנות להעמיק **כיצד נבנית התבוננות**, פושטת צורה ולובשת צורה (וגם להזכר **במכון גל עיני**, בו טמונות אין-ספור הפתעות כאלו).

השיעור השני, שיעור ברמב"ם שנמסר בחיק המשפחה, הוא **דוגמה יפהפיה ללימוד הלכה במשקפים של פנימיות התורה**. ההבנה המחודשת שלו **במהותו של גר תושב**, דווקא דרך התבוננות בדיני צרעת, היא חשובה ויסודית – וגם נותנת **השראה לאופן בו עלינו להתקיים בארץ** ולאפשרות שלנו לקבל בה גם אינם-יהודים.

שימו לב **למכתב הרבנים למשפחות החטופים** בעמוד 21, שנכתב תוך כדי דיוני הממשלה על העסקה.

נחתום **בתפילה לקב"ה** שישמור על **כל עם ישראל** בכל מקומות מושבותיהם, על **מגיני עם וארץ הקדש** – שיימו את מלאכתם עד תומה כדברי דוד המלך ע"ה **"אֲרֹדוּף אוֹיְבֵי וְאֲשִׁיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד כְּלוֹתָם"**, ישלח **רפואה לכל הפצועים**, **ישיב את כל החטופים לביתם תכף ומיד** וינחמנו בכפליים בקיום הכתוב **"גִּפְן מִמְצָרִים תְּסִיעַ תְּגַרְשׁ גּוֹיִם וְתִטְעֶנָּה... וּפְקֹד גִּפְן זֹאת"**. כמו שהזכרנו בפתיחה, **התוועדות י"ט כסלו השנתית קרבה ובאה**. מתי? יום ראשון כ' כסלו. **איפה? בנייני האומה**.

שימו לב שלאור הנחיות פיקוד העורף התוועדות **מוגבלת ל-1,000 איש**. עלות כרטיס כניסה 35 ₪ בהרשמה מראש. לפרטים נוספים **עברו לגב הגליון**.

סדר הלימוד לשבוע פרשת וישלח הבעל"ט: נ"ך יומי – שמואל ב' פרקים דיג; **משנה נדרים פרק א**.

שבת שלום ומבורך,

המערכת

נקודה

מעובדת מתוך השיעור

להצליח באמת

בשאיפתו להצלחה גדולה יותר, לפעמים הוא שומע בתוכו את ה' הקורא לו "לך לך" ולפעמים נכפית מלמעלה עקירה כואבת. הצד השווה הוא שתמיד יש בעקירה ממד של 'איך' – בטול ואובדן של ההויה הקודמת, ויתור זמני על אחיזה ממשית במציאות – שרק מתוכו ניתן להגיע ל'יש' חדש, אחר ומוצלח הרבה יותר.

הסדר של שתילה-עקירה-שתילה מופיע בתהליכים רבים, פרטיים וציבוריים. לדוגמה, בחור-ישיבה למדן ובעל מדות טובות מטפח לעצמו תדמית נחמדה ומצליחנית של 'יהודי נאה' ('א שיינע איד'), אך כדי להתנקות מסיגיו השקר של התדמית הזו עליו להתמודד עם נפילות כואבות, בדרך כלל בתחומי קדושת הברית, החושפות לו את עומק האישיות שלו ודוחפות אותו להגיע להצלחה אמיתית, פנימית ומתאמת לשרש נשמתו. גם כשיגיע זמנו לצאת לשליחות – בהפצת תורה, בהתייחסות לצבא או בכל שדה-פעילות אחר – יהיה עליו להעקר מסביבתו ולאבד את הצלחתו הנפשית-הפנימית כדי 'לעלות קומה' למסירות-הנפש הנדרשת לביצוע השליחות כראוי.

ודוגמה פרטית-כללית: התודעה הראשונה של עם ישראל, הנבנית אצל כל ילד יהודי, היא שה' בחר בו והשתיל בגופו "חלק אלוה ממעל ממש" – הוא בן של ה'! אכן, כדי להצליח באמת בתפקידו בעולם עליו לקבל עליו עול מצוות, ולשם כך לוותר על היותו ילד-תפנוקים ולהפוך לעבד-חייל של ה' (דרך ה'אין' של משבר ההתבגרות). כך, גם המדינה קמה על תודעה לאומית של העם הנבחר, אך כדי להצליח באמת עליה להתבגר – עם המשבר הכרוך בכך – ולהפוך למדינה יהודית המבוססת על תורה ומצוות.

עם ישראל נמשל לגפן, עליה נאמר "מה הגפן כשבעליה מבקשין שתשביח מה הם עושיין? עוקרין אותה ממקומה ושותלין אותה במקום אחר והיא משבחת, כך כיון שבקש הקב"ה להודיע ישראל בעולם מה עשה? עקרו ממצרים והביאו למדבר והתחילו מצליחים שם". לכל אחד ואחת מישראל יש ודאי 'מזל של הצלחה', ואם אינו מצליח זהו אות שעליו להעקר ממקומו הראשון ולהשתל מחדש במקום אחר. המקום הראשון איננו בהכרח בעייתי או מועד לכשלון. אדרבא, השתילה הראשונה איננה טעות – השתיל מתחיל את דרכו במשתלה, בחממה מוגנת המאפשרת צמיחה ראשונית, שיש בה אפילו סממני-הצלחה. אבל אל לו לשתיל להשאר במשתלה כעץ-ננסי – הוא נועד 'להצליח בגדול' ולשם כך עליו לצאת מן החממה אל 'החיים האמיתיים', שם יצמח, יגדל ויתן את פרוי הטוב במלוא יפיו וטעמיו. כך, כל אחד צומח בסביבה ובהקשר מסוימים, מטפח כישורים ומגלה כיווני-הצלחה עתידיים, אך בשביל להשביח באמת, לממש את הפוטנציאל הגלום בו, עליו להעקר ממקום גידולו ולהגיע למקום שליחותו האמיתי. לעקירה לצורך שתילה-מחדש גוונים רבים: לפעמים היא עקירה בפועל ממקום למקום ולפעמים רק שינוי תודעתי-פנימי; לפעמים מדובר בשינוי עמדות שכלי ולפעמים במשבר גשי; לפעמים האדם מתעורר לעקירה מיוזמתו,

שיעור

התוועדות יום הולדת ע"ט (ח"ב)

"גפן ממצרים תסיע"

קיצור מהלך השיעור

בחלקה הראשון של התוועדות יום ההולדת של הרב השנה – שפורסם בגליון הקודם – נתבאר באריכות שעם ישראל בארץ ישראל נמצא היום במצב של 'איך בין יש' ליש', **במשבר שהוא הזדמנות פז** לעבור פאזה מהמדינה כפי שהיא היום ל**מדינה יהודית חתוקנת** באיך-ערך. בחלקה השני של התוועדות נקשרים הדברים להתבוננות בפסוק **מפרק פ בתהלים**, הפרק השייך לשנת השמונים – **"גפן ממצרים תסיע"**. פרק א פותח ב**דיחוי עם ישראל לגפן**. פרק ב משייך את התהליך של מעבר מיש' ראשון ליש' שני דרך נקודת 'איך' לסוד **"שתי נטיעות"** של הגפן – אותה **נוטעים נטיעה ראשונה** (יש') במשתלה, אך כדי שתצמח ותניב יין רב וטוב יש **לעקור אותה** (איך) ולנטוע אותה **נטיעה שניה** (יש') במקום הראוי לה. **פרק ג** סוקר ומסדר **כפרצוף של עשר ספירות** את הדוגמאות השונות לתהליך הזה בפירושו יהל-אור של כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק על הפסוק. התבוננות מרתקת וגדושה **דוגמאות אקטואליות** מתחומי עבודת הפרט והכלל.

בתהלים, לכן נדבר הערב על פסוקים מתוכו. הפסוק העיקרי לענייננו הוא פסוק ט – **"גפן ממצרים תסיע תגדש גוים ותטעה"**². הגפן, שמופיעה פעמיים בפרק, היא משל לעם ישראל³. הפעם הראשונה היא "גפן ממצרים תסיע" – ה' מסייע-מוציא אותנו ממצרים, גואל אותנו. קודם הוא מביא אותנו למדבר ושותל אותנו

א. "ופקד גפן זאת" "תגרש גוים ותטעה"

לפי המנהג המקובל ממורנו הבעל שם טוב^א, לומר בכל יום את פרק התהלים לפי השנה בה נמצא האדם, התחלנו אתמול לומר את פרק פ

נרשם ע"י איתאל גלעד. לא מוגה. אור לר"ח כסלו תשפ"ד – כפ"ח.

א מאמרי אדה"ד הקצרים עמ' שמא. אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"י עמ' נג (נדפס בקובץ מכתבים לתהלים אהל יוסף יצחק עמ' 214).

ב תהלים פ, ט.

ג חולין צב, א; בראשית רבה פח, ה.

(ועל דרך "והוי' פקד את שרה כאשר אמר"¹, ה' פוקד-זוכר את האשה לברך אותה בפרי בטן, "לא תהיה משכלה ועקרה בארצך"²). נאמר גימטריא ראשונה להערב: "גפן זאת" שוה ישראל – גימטריא מובהקת שהגפן היא משל של עם ישראל. "גפן זאת" היא נוקבא. כנראה שהגפן היא בחינת האשה בעם ישראל, כמו בעוד פסוק בתהלים – "אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך"³. צריך לעקור את הגפן מהמקום הראשון, בגלות, ולנטוע אותה מחדש בארץ המיועדת, ארצנו הקדושה, ודווקא האשה מבינה שלשם כך צריך לגרש את הגוים מהארץ. כתוב' ש"תגרש גוים ותטעה" מקביל למאמר שרה "גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק"⁴ עליו אומר ה' לאברהם "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה"⁵. זהו מאמר של האשה, הגפן, מכח ה"בינה יתרה נתנה באשה יותר מבאיש"⁶.

"אומה זו כגפן נמשלה"

יש בגמרא⁷ מאמר של ריש לקיש – אמורא שאנחנו מאד אוהבים⁸ – שאומר שעם ישראל נמשל לגפן (על יסוד הפסוק שלנו, "גפן ממצדים תסיע"⁹) כי יש בו ארבעה חלקים שיש בגפן בגשמיות: "זמורות שבה, אלו בעלי בתיים"; על זמורות הגפן גדלים "אשכולות שבה, אלו תלמידי חכמים", צדיקי הדור, "עיני העדה"¹⁰; בעלי הבתים, שהם יסוד הגפן, אינם עמי הארץ, כפי שמובן מהמשך – "עלין שבה, אלו עמי

שם, ובזכות השתילה הזו אנחנו זוכים לקבל את התורה ולבנות את המשכן. אחר כך הוא שוב לוקח אותנו מהמדבא, מכניס אותנו לארץ ישראל – התכל'ס – ונוטע אותנו בה¹¹. כדי שהוא יוכל להכניס אותנו לארצנו הקדושה צריך קודם "תגרש גוים" ואז אפשר לקיים "ותטעה" – לנטוע אותנו, הנטיעה העיקרית, בארצנו הקדושה. הפסוקים הבאים הם המשך אותו רעיון – "פְּנִיֶיךָ לְפָנֶיהָ וּתְשָׁרֵשׁ שְׂרָשֶׁיהָ וּתְמַלֵּא אֶרֶץ". צריך לפנות את המקום, המשך של "תגרש גוים",

ואז אפשר לנטוע אותנו נטיעה עולמית, נצחית – "וּתְשָׁרֵשׁ שְׂרָשֶׁיהָ וּתְמַלֵּא אֶרֶץ. כֶּסֶו הָרִים צִלָּה וְעֲנַפֶּיהָ אֲרִזֵי אֵל. תְּשַׁלַּח קְצִירָהּ עַד יָם וְאֶל נְהָר יוֹקֹוֹתֶיהָ"¹².

בעצם, יש פה בפרק ארבעה פסוקים בהם ה' מוציא את הגפן מהנטיעה הראשונה, צריך לעקור

את הגפן מהמקום הראשון – שהוא בעצם הגלות – ואחר כך לנטוע מחדש את הגפן בארץ המיועדת, ארצנו הקדושה, אבל בשביל זה צריך גם לגרש את הגוים.

ההופעה השנייה של הגפן היא בביטוי היפה "וּפְקֹד גִּפְן זֹאת" – מבקשים מהקב"ה שיפקוד את הגפן הזאת כמו האיש שפקד את אשתו

ד שלשת השלבים – מצרים, השתילה במדבר והשתילה בארץ ישראל – הם דוגמה מובהקת של סדר התיקון של מורנו הבעל שם טוב (כש"ט כח ובכ"ד), חש-מל-מל, הכנעה-הבדלה-המתקה: במצרים, מקור כל הגלויות, אנו בבחינת "חש" והכנעה, העלם והסתר אלקות. במדבר אנו מקבלים את התורה, שהיא בכללות בחינת הבדלה – "להבדיל בין הטמא ובין הטהור וגו'" (ויקרא יא, מז) – "מל" מלשון ברית מילה (שעל כן לפני יציאת מצרים מלו בני ישראל). הנטיעה בארץ ישראל, "ארץ טובה ורחבה", היא נטיעה עולמית כדי "לאכול מפריה ולשבוע מטובה", המתקה גמורה, והיא הנותנת לנו גם "מל" במובן של דיבור, כח לדבר אל כל העמים ולמשוך אותם.

ה תהלים פ, ייב.

ו שם פסוק טו.

ז בראשית כא, א.

ח שמות כג, כו.

ט בראשית קכח, ג.

י ראה יהל אור על תהלים פ, טו.

יא בראשית כא, י.

יב שם פסוק יב.

יג נדה מה, ב.

יד חולין צב, א.

טו ראה שיעורי ליל פורים תשס"ח; כ"א טבת ע"א; כ"ו אד"ש, ב' ו"א ניסן תשע"ד.

טז רש"י ד"ה "נמשלה כגפן".

יז במדבר טו, כד.

בתהליך שנקרא היום פוטוסינתזה העלה מקבל את אור השמש, "שמש הוי", והופך אותו לחיות. אם כן, כל הגפן חיה מכח העלים

פחותים מהם, הקונקות – לזון
"ברוך קונך"^כ, יש להם שייכות
לקנין (כולל קנין תורה) –
עליהם נאמר "אפילו ריקנין שבך
מלאים מצוות כרמון"^{כא}. בשבעת
המינים הרמון הוא כנגד ההוד^{כב},
עצם היהודי, וגם הריקנים שבך
הם דבר גדול מאד. בכל אופן,
במיוחד כתוב שהאשכולות
צריכים להתפלל על העלים. זו
משמעות אחת של משל הגפן לעם ישראל.

ב. לעקור ולנטוע מחדש שתי נטיעות

עוד משמעות חשובה של משל הגפן הוא
בפסוקים שלנו, שמתארים איך ה' נוטע את
ישראל במדבר ואחר כך נוטע אותם שוב בארץ.
חז"ל אומרים^{כג} שטבע הגפן לתת יותר פירות –
יותר אשכולות, אנשים שהכל בהם^{כד}, יותר יין
משמח אלקים ואנשים^{כה} – אם עוקרים אותה
ונוטעים אותה מחדש. עוקרים את הגפן מהמקום
הראשון, בו היא לא מצליחה, ונוטעים אותה
במקום אחר, שם היא מתחילה להצליח – זו
הלשון במדרש.

התהליך הזה נקרא בחסידות "שתי נטיעות",
נטיעה ראשונה ונטיעה שנייה. יש בחז"ל מושג
"עשר נטיעות"^{כז}, שגם הוא ענין גדול בחסידות^{כז}

כ נוסח קידוש לבנה.

כא ברכות נז, א.

כב ראה גם הזמן הפנימי מאמר "זמרת הארץ". ובכ"מ.
כג שמות רבה מד, א (ודוק שבמדרש הנטיעה הראשונה,
שלא מצליחה, היא במצרים, והנטיעה השנייה, בה יש
הצלחה, היא במדבר, אך פשט הפסוק מדבר על "ותטעה"
בארץ ישראל, שעל כן הרחבנו כאן את ההסבר לשלש
מדרגות – מהפשט של חשימל לשלמות של חשימל-מל
– וכנ"ל הערה ד).

כד סוטה מז, ב.

כה שופטים ט, ט.

כו שביעית פ"א מ"ו. ובכ"מ.

כז ראה דרושי "ויטע אשל" באוה"ת, פלה"ר ומגן אבות

הארץ"; "קונקות שבה, אלו
ריקנים שבישראל", הפחותים גם
מעמי הארץ. לעלים יש שימוש
חשוב, הזמורות הן עיקר הגפן
והאשכולות הם התכל"ס, אבל
הקונקות לכאורה אינן משמשות
דבר^{כח} והן המשל למי שאין לו
כלום, שאין בו שום צורך.

ריש לקיש היה בארץ
ישראל והמשל שלו מסביר מסר

ששלחו מבבל לארץ ישראל – שהאשכולות
יבקשו רחמים על העלים, שתלמידי החכמים
יתפללו לשלום עמי הארץ, שאלמלא העלים
לא מתקיימים האשכולות. היום יודעים שחוץ
מההגנה של העלה על אשכולות הגפן, "שלא
יכם שרב ושמש ורוחות"^{כט}, העלה הוא בעצם
מקור החיות של הגפן. בתהליך שנקרא היום
פוטוסינתזה העלה מקבל את אור השמש,
"שמש הוי", והופך אותו לחיות. אם כן, כל הגפן
חיה מכח העלים, בזכות העלים, מה שמסביר
עוד יותר מדוע בקשו מחכמי ארץ ישראל
שהאשכולות יתפללו לשלום העלים.

את הדימוי של העלים ששומרים על הגפן
אפשר להבין טוב-טוב בהקשר למה שמתרחש
היום: יש חילים שמוסרים את הנפש בקרב עבור
עם ישראל. הלוחמים הם לאו דווקא האשכולות,
תלמידי החכמים הכי גדולים – הם יכולים להיות
גם עמי הארץ – אבל הם אלו שמגינים על עם
ישראל, ובעצם, כמו שאמרנו עכשיו במעלת
העלים, החיות של כל עם ישראל מגיעה מהם.
שוב, צריך זמורות – בעלי-בתים שמחזיקים

את העסק, להם יש את הכסף. צריך הרבה כסף
בשביל לקדם ענינים, בשביל להביא משיח.
יש כאלה שאינם אשכולות ואינם זמורות, הם
לא יודעים ללמוד ואינם בעלי אמצעים, אבל
הם מוסרים את הנפש עבור עם ישראל. יש גם

יח רש"י ד"ה "קונקות".

יט רש"י ד"ה "עליו".

זהו דימוי מאד יפה של חז"ל – מקרני חגבים לארזי לבנון. איך הארזי"ל מסביר זאת? הוא אומר^{לד} שהשתילים הראשונים, כקרני חגבים, הם שש מדות הלב, הו"ק, של עולם התהו הראשון. שם הספירות מאד-מאד קטנות, הכלים מאד קטנים – לכן הם נשברו. מהי פעולת העקירה של ה', בשביל לשתול אותם במקום החדש, בגן עדן? הארזי"ל אומר בפירוש שהעקירה היא מיתת המלכים. בעקירת השתילים אני צריך ממש להרוג אותם ולקבור אותם, כביכול, ובכך גופא אני שותל אותם בגן עדן, והם הולכים להיות כארזי הלבנון. השתילים עוברים מטמורפוזה גמורה – מקרני חגבים לארזי לבנון, מתהו לתיקון. זהו הסדר של תהו קדם לתיקון, חשך קדם לאור, ברישא חשוכא והדר נהורא^{לה}. כך כתוב בתחלת התורה, "והארץ היתה תהו ובהו וחשך"^{לו} ורק אחר כך "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור"^{לז}.

"לך לך" להצלחה

חז"ל דורשים את "יהי אור" על אברהם אבינו^{לח} – "אברהם התחיל להאיר"^{לט}. מה הדבור הראשון שה' אומר לאברהם אבינו, היהודי הראשון? "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"^מ. הציווי הראשון ליהודי הראשון, שכולנו צריכים להזדהות איתו ולקיים אותו, הוא בבחינת "גפן ממצרים תסיע"^נ – כולנו גפן. ה' צריך לעקור אותו מאור כשדים ולנטוע אותו מארץ ישראל. גם באור כשדים הוא עשה חיל – שבר את הפסלים של אבא שלו, השליכו אותו לכבשן האש והוא יצא חי^{מא}.

לד ע"ח שכ"ח פ"ב.

לה שבת עז, ב.

לו בראשית א, ב.

לז שם פסוק ג.

לח בראשית רבה ב, ג.

לט שמות רבה טו, כו.

מ בראשית יב, א.

מא בראשית רבה לח, יג.

– שרש של עשר ספירות הגנוזות – אבל כאן מדובר על שתי נטיעות. הדימוי של שתי הנטיעות הוא דוגמה עיקרית בחסידות לכן שבכל מעבר בין 'יש' ל'יש' צריך שלב של 'אין' – "הטלטול ממקום למקום אחר גורם לבוא לבחינת אין ואז דווקא משבחת"^{כב}. משהו שנוגע מאד למצב שלנו היום, כשאנחנו במציאות של 'אין' בין היציבות הקודמת, ה'יש' הקודם, ובעזרת ה' לקראת 'יש' טוב באיך-ערוך^{כט}. לפעמים ה'אין' בין 'יש' ל'יש' נקרא קבון – בשביל לעבור שלב צריך ממש להרקב, כמו למות^כ, כמו שנראה בדברי הארזי"ל.

מקרני חגבים לארזי הלבנון

הדימוי של שתי הנטיעות מופיע בחז"ל^{לא} כבר בנטיעה הראשונה בתורה – "ויטע הוי' אלהים גן בעדן מקדם"^{לב}. נטיעה פירושה לקחת שתיל ממקום ראשון ולנטוע אותו במקום חדש. היתה לקב"ה איזו משתלה, בה השתילים היו קטנים ודקים, "כקרני חגבים", וכשהוא לקח אותם ושתל אותם בגן עדן הם הפכו להיות "ארזי לבנון"^{לג}.

(ע"פ זהר ח"א רסא, ב).

כח יהל אור עה"פ.

כט כפי שנתבאר באריכות בח"א של השיעור – נדפס בגליון הקודם.

ל בפועל הסדר הוא מיתה, קבורה ורקבון – שלשה שלבים של בטול היש הראשון והפיכתו לאין: לאחר המיתה אין חיות, לאחר הקבורה אין מציאות גלויה ולאחר הרקבון אין מציאות כלל. כידוע, רקבון עולה משיח, כאשר תכלית שתי בחינות הרקבון (בנטיעה הראשונה ובנטיעה השניה) היא שתי בחינות משיח, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד (ובהמשך להערה ד – משיח בן יוסף במתן תורה במדבר ומשיח בן דוד בישוב ארץ ישראל, ודוק).

לא בראשית רבה טו, א.

לב בראשית ב, ח.

לג תהלים קד, טו.

אנחנו במציאות של 'אין' בין היציבות הקודמת, ה'יש' הקודם, ובעזרת ה' לקראת 'יש' טוב באיך-ערוך

צריך לעקור את

כל מה שאני
'שיינע איד',
עם כל הידע
של התורה
ועם כל המדות
המתקנות -
ולעבור לפאזה
אחרת לגמרי

הפירושים השונים שלו ונכון
אותם כנגד הספירות^{מח}. ננסה
לעשות זאת בזריזות, ולכן נאמר
את הפירושים לא לפי הסדר
בו הם כתובים אלא לפי סדר
הספירות^{מח}:

כתר: מעבודה לפי טו"ד לרצון פשוט העליה לרצון הפשוט

כתר הוא עבודה שלמעלה

מטעם ודעת - הגעה לרצון פשוט.

כותב הצמח-צדק שבתוך כח הנפש של
האדם יש גדילה. האדם נולד קטן, תינוק, יונק
- קטנות נקראת יניקה - ואחר כך הוא גדל
להיות פרצוף שלם. הפרצוף הזה, בתהליך טבעי
של כח הנפש, מתפתח לאדם שיש לו את כל
עשרת כוחות הנפש בפנימיות - כתר-חכמה -
בינה-זכו'. זהו ה'יש' הראשון של האדם - אתה
גדלת, קבלת מדות, אחר כך קבלת מוחין, ואתה
עובד על עצמך, אתה אדם טוב, אתה 'א שיינע
איד' ('יהודי יפה'), לומד תורה, יש לך שכל טוב,
מתקן את המדות שלך, אתה אדם טוב.

ה'שיינע איד' הזה, אותו הוא מתאר, הוא
ה'יש' הראשון. צריך לעקור אותו - לעקור
את כל מה שאני 'שיינע איד', עם כל הידע של
התורה ועם כל המדות המתקנות - ולעבור
לפאזה אחרת לגמרי. למה? כי ב'שיינע איד'
הזה אין גילוי של רצון פשוט - אין את ה"בכל
מאדך"^{מח}, שהוא ה"עושיין רצונו של מקום"^{מח}. יש
לו "בכל לבבך ובכל נפשך", אבל חסר לו "בכל
מאדך", למעלה מטעם ודעת לגמרי, מה שנקרא
הפקרות^{מח}. אצל ר' אשר היה הרבה את הווארט

כל החלק הזה של החיים
של אברהם לא מוזכר בתורה -
למה? כי בשביל אברהם אבינו
זהו עולם התהו שלומ^{מב}, עדיין
בגדר "קרני חגבים" שלו, עד שה'
אומר לו "לך לך... אל הארץ אשר
אראך" - אני עוקר אותך מכאן.
שוב, לפי האריז"ל עקירה היא
חיות מות, חיות קבורה, אתה
עדיין קיים אבל אתה מרגיש
שאתה מת - ופתאום אתה

צומח מחדש מקרני חגבים לארזי הלבנון.

אם אתה מרגיש שאתה לא מוצלח - סימן

שלא עקרו אותך עדיין. חזקה שאם יעקרו
אותך וישתלו אותך - או שאתה תעקור את
עצמך ותשתול את עצמך במקום אחר - שם
תצליח. לכל אחד יש מזל של הצלחה, רק שהוא
צריך לקיים את ה"לך לך", צריך לצאת מכאן
וללכת למקום אחר. העקירה וההליכה למקום
אחר יכולות להיות גם בגשמיות ממש ויכולות
להיות גם בפנימיות, ברוחניות - צריך לצאת
מהמוסכמות, מהנחות העולם, ועל ידי קול חדש
להגיע למקום חדש לגמרי.

ג. פרצוף הפירושים "יהל אור"

אם כן, שתי הדוגמאות העיקריות הן "ויטע
הוי' אלהים גן בעדן מקדם" ואברהם אבינו.
חוץ מהדוגמאות האלה, אדמו"ר הצמח-צדק
מביא בפירוש יהל אור על תהלים, על הפסוק
"גפן ממצרים תסיע"^{מח}, עוד תשעה-עשרה^{מח}
פירושים ודוגמאות למשמעות בנפש של עקירה
ושתילה מחדש שתהיה בה הצלחה. נעבור על

מה הקבלה דומה נעשתה בשיעור ר"ח סיון תשנ"ח -
וראה עוד לקמן הערות סג, סט, פח, צד וקג.

מו וראה בח"א של השיעור שבפרטות מדובר במלכות
של כל אחת מהספירות.

מז דברים ו, ה.

מח ברכות לה, ב.

מט וראה תניא פכ"ה ופמ"ט.

מב ראה שיעור ז' חשון תשע"ג.

מג הפירוש נלמד גם בשיעור כ"ג טבת תשנ"א וקצת
מהדברים שובצו לקמן.

מד אחרי ההסברים התוכניים הראשונים מונה הצמח-
צדק בפירוש תשעה אופנים, אלא שהוא מחבר בין חלקם
ולאידך גם בהקדמות מובלעים הסברים נוספים - ע"ש.

הזה, הפקרות של קדושה – היכולת להפקיד את ה'שיינע איד' שלי כדי להגיע לרצון העליון של ה', שמתגלה ברצון העליון שלי שלמעלה מטעם ודעת, בהקרבה שלי. אותם עמי הארץ, ברוך ה', שהולכים לקרב ומוסרים את הנפש –

הם לא פועלים עם פרצוף של שכל ושל מדות, זהו פרצוף של רצון, פרצוף של כתר. המעבר הראשון כאן הוא מהפרצוף של הכוחות המודעים, הפנימיים, אל העל-מודע, לשם כך צריך שלב של 'אין' באמצע – לבטל את כל הפנימיות של הנפש כדי להגיע לרצון הפשוט (את ה'אין' הזה אפשר לדמות לגיוס של בחורי-ישיבה – לצבא או לעבודת השליחות – שהופך מאיש של עבודת ה' פנימית לחיל של מסירות נפש).

ה'אין' הוא כמו לשכוח את כל תורת הנגלה כדי לזכות לתורה אחרת, "תורה חדשה"

מחויין דאמא למוחין דאבא

מי עשה זאת? רבי זירא, שעלה נגד הרצון-הפסק של הרבי שלו, רב יהודה, שדרש מפסוק שאסור לעלות מבבל לארץ ישראל^ט. רבי זירא עלה במסירות נפש ממש, כמו להרוג את עצמו, המעבר על דברי הרב הוא התאבדות. אחרי שהוא עלה בחירוף נפש הוא צם – ארבעים או מאה תעניות – על מנת לשכוח את כל תלמוד בבלי, מוחין דאמא, כדי שיוכל לזכות בתלמוד ירושלמי, מוחין דאבא. היה פה בטול של הכל – רבי זירא הוא רבי זעירא^א, הוא מזעיר-מקטין את עצמו בתכלית (לזעיר אין מוחין, היינו שכולו שכחה לפני שניתנים לו מוחין), בסוד "מאן דאיהו זעיר [ביחס לתלמוד בבלי] איהו רב [רבי בתלמוד

חכמה ובינה: מעבר בתורה ובתפיסת אלקות חתורה ל"תורה חדשה"

חכמה כאן היא תהליך של תולדות עולם. החכמה בכלל היא מתן תורה – "אורייתא מחכמה נפקת"^ב. כאשר זכינו לקבל את התורה על הר סיני קבלנו בגלוי בעיקר את חלק הנגלה של התורה. מתן התורה הגלויה הוא טוב מאד, "אין טוב אלא תורה"^ג, אבל גם הוא נחשב רק לנטיעה ראשונה – ה' נטע אותנו בהר סיני, במדבר, שם קבלנו את התורה. מדבר הוא "תהו ילל ישמן"^ד – התורה שקבלנו במדבר היא תהו יחסית לתורה של מלך המשיח, "תורה חדשה מאתי תצא"^ה, כמאמר חז"ל "תורה של עולם

נד קהלת רבה יא, ז.

נה שה"ש ו, ח.

נו ע"פ הקדמת תקו"ז יד, ב. ובכ"מ.

נד ירמיה לא, לא.

נח לקו"ש ח"ד עמ' 1166; ראה ד"ה "שובה ישראל" תרס"ו, ובכ"מ.

נט שבת קיב, ב. ובכ"מ בש"ס.

ס כתובות קי, ב'קיא, א.

סא וראה ראב"ן סימן רסח.

נ זהר ח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

נא אבות פ"ו מ"ג; ברכות ה, א.

נב דברים לב, י.

נג ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

ה' בוחר בגוף כמקום ראוי לנטוע בו את הנפש האלקית

לא עושה אתכפיא, ולא תהפכא הוא עדיין לא הגיע – איפה הוא נמצא? איך הוא אוכל ארוחת צהרים? בלי אתכפיא וגם בלי אתהפכא. הוא ב'ברוך' רציני.

כנראה שכולנו שם – לא שיוצאים מאתכפיא, כי לא התחלנו אתכפיא – אבל אוכלים ארוחת צהרים בלי אתכפיא ובלי אתהפכא... בכל אופן, יש 'אינ' בין הבינוני לצדיק, שהוא בעצם בין הגבורה לחסד^ט.

תפארת: מנטיעת הנפש האלקית לנטיעת המצוות

אחר כך יש עוד דוגמה, ששייכת לספירת התפארת:

בהסבר הזה הנטיעה הראשונה שה' נוטע היא נטיעת נשמה אלקית בתוך הגוף של היהודי. מכאן עולה הסבר עמוק מה המשמעות של בחירת ה' בגוף היהודי^{יב}. אפשר לפרש שה' בוחר בגוף היהודי בפני עצמו, אוהב את הגוף הזה. גם זה ודאי נכון, אבל כאן יש תוספת הבנה – שה' בוחר בגוף כמקום ראוי לנטוע בו את הנפש האלקית, שהיא "חלק אלוה ממעל ממש"^{יא}. תכלית בריאת העולם היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים^{יב} ולשם כך יש לחפש ולמצוא את "המקום אשר יבחר"^{יג} בו יתקיים "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"^{יד}. באותו אופן, עוד לפני כן, ה' מחפש מקום לשים בו חלק מעצמו, כאשר החלק מעצמו הוא עצמו כולו, שהרי "כשאתה

ירושלמי"^{טב}. גם הבעל שם טוב חזר לקטנות, שכח את הכל, ואחר כך הכל התחדש אצלו – דווקא אחרי חוית ה'אינ', שאין לי כלום מהפרצוף הקודם.

כללות המעבר של התורה היא בחכמה, ויש כאן את המעבר של רבי זירא ממוחין דאמא למוחין דאבא.

עוד דוגמה שמביא הצמח צדק^ג היא המעבר מידיעת המציאות (גדלות א') לראית המהות (גדלות ב'), משמיעה לראיה – לעבור מ"הוי' שמעתי שמעך יראתי"^ד לראית המהות, שהיא בטול במציאות וגם "אהבה בתענוגים"^ה. שוב, זהו מעבר ממוחין דאמא למוחין דאבא, וצריך באמצע קטנות – כמו חזרה לרחם, למצב של 'אינ' – שהיא לחזור לאמונה ובטחון^ו, למצב בו איני יודע כלום. יש לנו שער בספר סוד ה', "קטנות קודם לגדלות"^ז, וכל מה שכתוב שם נוגע לנושא שלנו.

חסד וגבורה: מאתכפיא לאתהפכא

אחר כך הוא מביא עוד דוגמה, שכבר נוגעת ללב – מעבר מגבורה לחסד. הוא אומר שזהו מעבר מעבודה של אתכפיא לעבודה של אתהפכא. בעצם, המעבר מאתכפיא לאתהפכא הוא המעבר מבינוני לצדיק^ח – האתהפכא של הצדיק היא חסד והאתכפיא של הבינוני היא גבורה. באתהפכא הכל טוב, הכל אהבה, אבל כדי לעבור מאתכפיא לאתהפכא צריך בטול, לבטל את האתכפיא – זהו ודאי משבר בנפש. הוא כבר

טט בפרצוף בר"ח סיון תשנ"ח המעבר מאתכפיא (אחור באחור) לאתהפכא (פנים בפנים) שייך לגבורה – מדת יצחק, שהוא גם איש הגבורה: האתכפיא (מדת "גבור הכובש את יצרו") וגם איש הצחוק והתענוג של האתהפכא (תו"א כא, ג ובכ"ד) – ולחסד שייך המעבר מהמדות כפי שהן במוחין (כלולות בהתבוננות) להתגלות המדות בלב (דרך ה'אינ' של מיצר הגרון).

ע תניא פמ"ט.

עא שם פ"ב.

עב תנחומא נשא טז.

עג דברים יב, היכו ובכ"ד.

עד שמות כה, ח.

טב זהר ח"א קכב, ב.

טג וראה לקמן הערה פח (על הקבלת דוגמה זו לנצח בפרצוף משנת תשנ"ח).

סד חבקוק ג, ב.

סה שה"ש ז, ז.

סו ראה **לב לדעת** מאמר "אמונה ובטחון" פ"ו (וביאורו בשיעור כ"ח אדר ע"ט), **חסדי דוד הנאמנים** ח"ו (עמ' 39 ואילך ועמ' 149 ואילך) ובכ"ד.

סז **סוד ה' ליראיו** ש"כ.

סח ראה תניא פ"ו ופי"ב (ובאוה"ת במדבר ח"ג עמ' תתכ ובכ"ד).

עול מלכות שמים, הוא צריך להפוך מבן לבן- שנעשה-עבד^ט. קודם שתי הנטיעות היו מעבר מבינוני לצדיק – הבינוני הוא העבד והצדיק הוא הבן – וכאן הבן צריך לצאת מהיחוס שלו ולהיות עבד של המלך.

אפשר להשתמש כאן גם בדימוי אקטואלי מאד, ששייך למצב ה'אין' שבו נמצאת היום המדינה: החויה של העם הנבחר – מתוך נטיעת הנשמה האלקית בגוף – התבטאה עד כה במדינה המבוססת על תודעה לאומית (מדינת היהודים) של "עם חפשי בארצנו", בלי קשר ישיר לתורה, אך המשבר של התודעה הלאומית היום צריך להביא אותנו ל"מדינה יהודית" באמת, המבוססת על תורה ומצוות.

את הדוגמה הזו נשים ב"תפארת גופא"⁹, אליה שייכים גם הגוף היהודי (של "ישראל אשר בך אתפאר"¹⁰) וגם רמח מצוות עשה שהן "רמח אברין דמלכא"¹¹ ו-שסה מצוות לא-תעשה שכנגד שסה הגידים שבגוף, וכן על נטיעתן בגוף נדרש "הבאים ישרש יעקב [שמדתו תפארת]", "כנ"ל.

נצח והוד: מכלה תתאה לכלה עילאה

יש עוד דוגמה חשובה מאד, שהוא מפרש לפי המאמר הראשון של אדמו"ר הזקן בלקו"ת שה"ש, בו מוסבר שיש שתי בחינות של כלה – כלה תתאה וכלה עילאה. כלה תתאה היא כלה מלשון תשוקה, כלות הנפש במובן של תשוקה, כמו בפסוק "כלתה נפשי"¹², וכלה עילאה היא כלה במובן של כליון, כמו בפסוק "כלה שארי"¹³. במלים פשוטות, שתי הכלות הן בטול היש ובטול במציאות. בכלה הראשונה, כלה תתאה, יש עדיין 'יש' – תשוקה מורגשת לחתן, "אל

תופס במקצת מן העצם אתה תופס בכולו"¹⁴. מה המקום הכי טוב לשים את החלק הזה? בתוך הגוף של היהודי. אך בחירת ה' בגוף היהודי כדי לנטוע בו את הנפש היא רק הנטיעה הראשונה. הגוף של היהודי כאן הוא הגן הראשון, המשתלה. מה הנטיעה השניה, שבשבילה צריך לבטל את הנטיעה הראשונה ולהגיע ל'אין'? הוא אומר שבנטיעה השניה ה' שותל מצוות בתוך היהודי – "הבאים ישרש יעקב"¹⁵. הנטיעה השניה היא שה' נותן מצוות ליהודי. חידוש שזו נטיעה – קבלת עול מלכות שמים ועול מצוות היא לא סתם שאני מקבל עול אלא שה' שותל בי משהו חדש. קודם הוא שותל בי את הנפש האלקית שלי ועכשיו הוא שותל בי את התורה והמצוות, שהופכות להיות חלק ממני – המצוות הן ה- רמח אברים וה-שסה גידים שלי¹⁶.

למה דומים שני השלבים האלה? למאמר של רבי עקיבא בפרקי אבות – "חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום" ואחר כך "חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה, חבה יתרה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה"¹⁷. החבה של ה"כלי חמדה", של מתן תורה, נקראת הנטיעה השניה. הנטיעה הראשונה היא שאנחנו בנים למקום, שה' נטע את הנפש האלקית בתוך היהודי. בפרקי אבות לא כתוב שצריך לעקור את ה"חביבין ישראל" הראשון בשביל ה"חביבין ישראל" השני, אבל הצמח צדק כן כותב כך – יש משהו בכך שכדי לקבל מצוות צריך לעקור את הבנים. איך אפשר להסביר בפשטות? כדי שה' יטע את המצוות בתוך היהודי על היהודי גופא לוותר במדה מסוימת על המעלה שלו כבן אהוב של הקב"ה – הבן מתחטא בפני אביו, יכול לעשות מה שהוא רוצה, להשתולל כמה שרוצה, וכעת הוא מתחייב במצוות שדורשות קבלת

עט המשך תרס"ו מאמר מו. ובכ"מ.
פ הקדמת תקו"ז יז, א ("פתח אליהו").

פא ישעיה מט, ג.

פב ע"פ תקו"ז תקון ל (עד, א).

פג תהלים פד, ג.

פד שם עג, כו.

עה הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) רכז.
עו ישעיה כז. ו. וראה תו"א יחיד ד"ה זה (נג, ג ואילך).

עז זחר ח"א קע, ב.

עח אבות פ"ג מי"ד.

בזמן ה'אין', הגירושין, היא 'הלכה והיתה' לאשה אחרת' המוצאת חן ביותר בעיני בעלה הראשון

(המודה על האמת, גם ללא הבנה, מתוך בטול היש), "איהי בהוד"^ט, וכלה עילאה שייכת לספירת הנצח – הנצח (סוף קו ימין) מקבל מהחכמה (ראש קו ימין), שפנימיותה היא הבטול במציאות.

יסוד: "שבע יפול צדיק וקם"

יש דוגמה עיקרית, כלל של כל הדוגמאות, שהוא מביא מההקדמה של שער היחוד והאמונה, "חנוך קטן", על הפסוק "שבע יפול צדיק וקם"^א. הצדיק הוא היסוד, "וצדיק יסוד עולם"^ב, ולכן זו הדוגמה שכנגד ספירת היסוד. הצדיק צריך ליפול בשביל לקום מחדש, לעלות למדרגה חדשה. אדמו"ר הזקן אומר שאם מדובר בצדיק של התניא הנפילה שלו היא רק לדרגת הבינוני, לחנוך-קטן שלו, לקטנות שהיה בינוני – הוא נופל לקטנות ואז קם מחדש למדרגה אחרת לגמרי, עליה שבאין ערוך, בזכות שנפל. מה לגבי הבינוני? אם הצדיק נופל – כל שכן שהבינוני נופל. כשהבינוני נופל – הוא לא נופל רק למדרגה נמוכה יותר של בינוני ממה שהיה קודם, אלא עוד יותר למטה. כתוב "כי יפול לא יוטל"^ב

– הוא לא מתרסס, ה' שומר עליו. בכל אופן הוא נופל, ונפילה הכוונה היא נפילה אמתית. עיקר הנפילה האמתית של ספירת היסוד, ספירת הצדיק, נקרא פגם הברית. הרבי הרש"ב כותב, כידוע, בתורת שלום – שאחד שלא טעם קצת פגם הברית, לא יודע מה הוא פגם הברית, אין לו חוש בחסידות^א. כמה שפגם הברית הוא

אישך תשוקתך"^פ – אבל יש ברצון הזה בטול, תשוקה של בטול היש של הכלה לקראת החתן שלה, האיש. אבל יש כלה שהיא בבטול מוחלט, 'אויס', כמו שמסופר שכאשר הרב המגיד נכנס לחדר היחוד עם אשתו היא לא ידעה לא בבואו ולא בצאתו.

היא היתה בהתפשטות הגשמיות, כאילו שהיא התעלפה מהתחלה עד הסוף, אבל היא לא באמת התעלפה אלא פשוט הגיעה ביחוד שלה לכליון, בטול במציאות. ככה אנחנו כלפי הקב"ה – או כלה תתאה, בטול היש, או כלה עילאה, בטול במציאות. חוית ה'אין' שבין שתי המדרגות היא מעין גירושין ממדרגת הכלה הראשונה^ה לפני חתונה-מחדש עם מדרגת הכלה השניה (באופן של "מחזיר גרושתו", כאשר במקום "והלכה והיתה לאיש אחר"^ו, חוזרת האשה לאותו איש, 'לאיש אחד', אחרי שבזמן ה'אין', הגירושין, היא 'הלכה והיתה לאשה אחרת' המוצאת חן ביותר בעיני בעלה הראשון).

לפעמים^פ כלה תתאה היא ספירת ההוד

פה בראשית ג, טז.

פז בטול היש מדומה למשל של צפור מדברת (לקו"ת שלח מנח, ד), חידוש המושך את לב המלך, אך כאשר פג החידוש הוא הופך למשעמם ובואי שאין רצון להתחתן עם הצפור, ויש אפילו מיאוס ביחס לקשר המבוסס על 'יש' ושעשוע חיצוני (אשה-צעצוע) ושאיפה לקשר אמיתי (אשה-ממש) – החויה שהמלך-ההוד מואס בעבודתך עד כה היא משבר שיש בו חוית 'אין' עמוקה.

פז דברים כד, ב.

פח בפרצוף מר"ח סיון תשנ"ח הוקבל המעבר מכלה תתאה לכלה עילאה לספירת הבינה – בה הנטיעה השניה – כפשט ההקבלה של כלה תתאה וכלה עילאה למלכות (ה תתאה, רחל' אשת יעקב) ובינה (ה עילאה, לאה אשת ישראל, לאחר השיבה לארץ והשלמת המטה). שם בספירות נצח הוד הופיעו דימויי הלידה – המעבר מגדלות א' לגדלות ב' (גדילה מתוך עיבור) בנצח, לו שייך תהליך הגדילה (ראה **רפואה שלמה** פ"ג בהקבלת המערכת האנדוקרינית לנצח), ולידת הנשמה מרחם המלכות דאצילות בהוד (בסוד "איהי בהוד"), לו שייך הרבה פעמים הגוף. ההקבלה כאן היא בסוד קשר הבינה לנצח ("כי בו ישמח לבנו [שמחה פנימיות הבינה] כי בשם קדשו בטחון [בטחון פנימיות הנצח])" ולהוד ("בינה עד הוד

אפתשטת"), כאשר שתי הכלות כאן הן בסוד שתי הכליות (כך יעקב אבינו קורא לרחל ולא, שתי הכלות שלו, כלה תתאה וכלה עילאה כנ"ל, להתייעץ איתן בשדה, מחוץ לעיר, בסוד "כליות יועצות" שהן "לבר מגופא", וד"ל).

פט ע"ח שער הכללים פ"א. ובכ"מ.

צ משלי כד, טז.

צא שם י, כה.

צב תהלים לו, כד.

צג תורת שלום עמ' 172-174.

משלב לשלב – כמו שהארכנו^ט וכמו שהצמח-צדק מציין כבר בהסבר הראשוני העיקרי שלו. אבל יש עוד דוגמה של מלכות:

הנטיעה הראשונה היא נטיעת הנשמה ברחם הנוקבא דאצילות, רחם המלכות, בו הנשמה נכנסת לסוד העיבור. על הבחינה הזו אדמו"ר הזקן מביא בלקוטי תורה^ט שהנשמות בתוך הרחם של המלכות – מה שנקרא נטיעה ראשונה – נקראות "בנות ירושלים"^ק. עוד פעם, הנטיעה הראשונה היא שרש הנשמה שלי, שיש לה מציאות של עיבור בתוך יסוד הנוקבא דאצילות, שנקרא "נקודת ציון"^{קא}. אחר כך ה' עוקר את הנשמה ממלכות דאצילות ושולל אותה מחדש למטה, בתוך הגוף ונפש הבהמית וכל העלמא דשקרא – זו הנטיעה השניה, התכל'ס.

למה התכל'ס היא להוציא את הנשמה מאצילות ולשתול אותה למטה, בתוך הרע? כי דווקא על ידי זה הנשמה חוזרת למקור חוצבה, למעלה מהאצילות, בא"ק. כמו שכתוב בלוח "היום יום"^{קב} שצריך לראות כל נשמה איך היא באדם קדמון, במחשבה הקדומה דא"ק – שם רואים את כל גלגולי הנשמה יחד – מאדם הראשון עד משיח, עד תחית המתים. זהו הרווח של הנטיעה השניה – נטיעת הנשמה דווקא בגוף, דווקא בנפש הבהמית, כדי שהיא תחזור לשרש האמתי שלה באדם קדמון ועוד למעלה בקדש.

אלה ה"שתי נטיעות" ששייכות למלכות^{קג}. כאן המשבר הוא שהאדם צריך לעזוב את הרחם שלו, מה שאנחנו קוראים לעזוב את החממה. דברנו הרבה פעמים על כך שיש אנשים שנמצאים בחממה – ביצהר לדוגמה, או בעוד

קשה, משהו איום ונורא – אבל ה'איך' הזה הוא מפתח לעליה הבאה. מתי בחרו טוב מגיע ל'איך'? כשיש איזה פגם, כשקורה לו איזה קרי, פגם לא ברצון. המציאות בטלה – הכל הלך לאיבוד. כמה שזו נפילה קשה, היא גם ה"שבע יפול" שלו בשביל לקום. סתם קימה היא גם קימת הברית. תכלית הנפילה היא קימה מחדש – להתאושש ולהגיע למדרגה הרבה יותר גבוהה, יותר אמתית. פנימיות היסוד היא אמת^{צד}. הנפילה היא כי קודם האדם היה עדיין אחוז ותפוס באיזה שקר בנפש. מהו שקר? התדמית האישית. התדמית האישית שלו היתה שקר – לכן הוא חייב ליפול בפגם הזה, כדי להכיר בשקר, לעבור את המשבר של היוודעות לשקר של עצמו, ואז כולי האי ואולי ה' יעזור לו שייגיע לאמת.

באמת יש גם אין סוף מדרגות, וכל מדרגה יותר אמתית עושה את מה שהיה קודם לשקר^{צה}. זו הדוגמה – החשובה ביותר – של ספירת היסוד.

מלכות: ירידת הנשמה לגוף

אחרון-אחרון חביב נגיע לדוגמה של המלכות. בכלל, החזרה ל'איך' בין 'יש' ל'יש' שייכת במיוחד למלכות, בה נאמר "אין מלכות נוגעת בחברתה"^{צא}, בה מתחוללת מיתת מלכי הטהו ובנין מלכות מתוקנת^{צב} והיא החוזרת להיות "נקודה תחת היסוד"^{צג} כשהיא עוברת

צד ראה סוד ה' ליראי ש"א פ"ב (ובשיעורים בסוד ה' ח"ג שם).

צה ראה תניא פ"ג.

צו ברכות מח, ב; שה"ש רבה ג, יא.

צז ובפרצוף שנתבאר בשיעור ר"ח סיון תשנ"ח דוגמה זו – המופיעה בהסבר היסודי של הצמח-צדק – הוקבלה כנגד המלכות.

צח ראה לקוטי הש"ס ברכות; ע"ח של"ו פ"ג (מ"ק).

צט לקו"ת שה"ש ו, ג (נלמד בשבת ח"י שרה השתא).

ק שה"ש א, ה ועוד.

קא ע"ח של"ה פ"ג. ובכ"מ.

קב לוח "היום יום" ט"ז אלול.

קג אך ראה לעיל הערה פח על הקבלת דוגמה זו להוד

(סוד "איהי בהוד") בפרצוף משנת תשנ"ח.

כשיוצאים לקרב
צריך לצאת
בשמחה, עם ניגון
שמח, שמחת
נצחון שמתבטאת
ב'מארש' של
נצחון

זו הדוגמה האחרונה, ששייכת למלכות, של "שתי נטיעות" – שהאדם צריך לצאת מהחממה לעולם, לצאת לקרב. כשיוצאים לקרב צריך לצאת בשמחה, עם ניוון שמח^ק, שמחת נצחון שמתבטאת ב'מארש' של נצחון^ק, לכן ננגן עכשיו כמה ניווני נצחון – "דידן נצח" ו"מארש נפוליאון".

קו ראה אג"ק חי"ד אגרת ה'קצד ובכ"ד.
קד ורמזים: מארש עולה ישראל ומארש של נצחון עולה ישראל במילוי (כלומר, חלק המילוי של ישראל הוא של נצחון) העולה שיר השירים – מכאן סגולה לקרוא שיר השירים, המעורר שמחת נצחון, לפני שיוצאים לקרב.

מקומות. חממה היא רחם, היא משתלה. כשאתה נמצא בחממה אתה בסביבה טובה ונעימה, אתה לומד שם, מתבודד שם, מניח תפילין, עושה את כל המצוות – עוד לא יצאת לעולם הרע, בו עיקר השליחות שלך. רק בעולם החיצוני, הרע, אתה יכול לגלות את נקודת משיח שבך, להיות שליח עם י כוחות הנפש, ששונה משיח^ק. הגילוי הזה נקרא חזרה של הנשמה לא"ק – א"ק הוא משיח^ק.

קד שיחת ש"פ שלח תש"נ.
קה ראה ע"ח ש"ג פ"ב ובכ"ד בחסדי דוד הנאמנים.

הלומד על מְנַת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ◆ לשם נטיעת עם ישראל בארצו יש לגרש ממנה את הגוים – "תגרש גוים ותטעה".
- ◆ הלוחמים מוסרי הנפש – גם אם הם עמי הארץ – הם 'עלי הגפן' המגינים על עם ישראל ומעניקים לו חיות.
- ◆ לכל אחד יש מזל של הצלחה.
- ◆ מי שלא מצליח במקומו הראשון צריך להעקר ממנו – בגשמיות או ברוחניות – ולהנטע מחדש במקום המתאים לו.
- ◆ הנטיעה הראשונה, כקרני חגבים, היא התהו; הנטיעה השנייה, כארזי הלבנון, היא התיקון.
- ◆ צריך לעקור את ה'שיינע איד' שלי – השלם בלימוד תורה ובתיקון המדות – כדי להגיע למסירות נפש.
- ◆ צריך לשכוח את תורת עולם הזה כדי לזכות ל"תורה חדשה" של משית.
- ◆ צריך לבטל את האתכפיא (עבודת הבינוני) כדי להגיע לאתהפכא (עבודת הצדיק).
- ◆ ה' בוחר בגוף היהודי כראוי לנטיעת "חלק אלוה ממעל ממש" ואחר כך כראוי לנטיעת המצוות.
- ◆ צריך לוותר על מדרגת הבן המתחטא לפני אביו כדי לקבל עול תורה ומצוות כעבד.
- ◆ על המדינה לעבור מזהות לאומית לזהות של שמירת מצוות.
- ◆ צריך 'להתגרש' ממדרגת כלה-תתאה כדי להפוך ללה-עילאה.
- ◆ "שבע יפול צדיק וקם" – הנפילה בפגם הברית מביאה את הבחור ל'אין'.
- ◆ הנפילה בפגם הברית נובעת מתדמית-אישית שקרית ותכליתית להביא להכרה באמת.
- ◆ כדי לממש את השליחות ולגלות את נקודת-המשיח שבי יש לצאת מהרחם-החממה אל עלמא דשקרא.
- ◆ למלחמה צריך לצאת מתוך שמחה – עם מארש של נצחון.
- ◆ סגולה לומר "שיר השירים" בשמחה לפני היציאה לקרב.

שיעור

שיעור בהלכות טומאת צרעת פי"ד הי"א

גיוור האמונה

קיצור מהלך השיעור

לפי תקנת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש ללימוד הרמב"ם נלמדו השבוע – במסלול הלימוד של שלשה פרקים ליום – הלכות **טומאת צרעת**. בשיעור שנמסר בחיק המשפחה לימד הרב הלכה אחת מתוך שיעור הלימוד השבועי. השיעור הוא דוגמה יפהפיה לשילוב של **לימוד נלה** ו**פנימיות** – חילוק למדני בין **נעי אדם לנעי בגדים ונעי בתים** מקבל אור חדש לפי ההסבר בחסידות **לסוד הצלם המשתקף באדם, לבושו וביתו**. מתוך הדברים עולה הגדרה חדשה וחשובה לעניינו של **גרי-תושב** – מי שבתחומי האמונה **יצא מכלל גוי לכלל אמונת-ישראל** (ולכן גם יכול לשבת בארץ ישראל), על אף שבאורח-חיינו הפנימי-הפרטי **לא חל עדיין שינוי**. להעמקה בגדרי גרי-תושב יש **משמעות אקטואלית** רבה, כאשר חושבים על תיקון המדינה ועל מקומם של **אינסי-יהודים בתחומי הארץ** (אפילו כמחשבה עתידית, לזמן בו "כל יושבי עליה" והיובל נהג, ובוודאי כאשר רוצים לקבל גם בהוה הראה מהעתיד). גרי-תושב הוא סוג של **מעבר** בין גוי לגר-צדק, שגם **לתהליך השינוי הפנימי** שלו ישנה התייחסות בתוך השיעור.

הן ואינן מדברים שדעתו של אדם מכרעתו, והרי
הן מכלל החוקים^א.

נערך ע"י איתיאל גלעד. מוצאי ב' כסלו תשפ"ד – כפ"ח.
א הלכות מקוואות פי"א הי"ב. ורמז: **טומאות-טהרות**
עולה ב"פ (היינו שהוא הממוצע) **ישראל**, ללמד שזו תופעה
התלויה ביחוס ישראל דוקא. ידוע ש**ישראל** אותיות **יש רלא**
(מגלה עמוקות רנ"ב אופנים אופן רל ובכ"ד) – זו עבודת
ישראל – והנה **טהרות עולה יש-יש וטומאות עולה רלא**
רלא, ודוק. "כל הגוים ערלים" (ירמיה ט, כה) וטמאים בעצם
ובעודם גוים אין להם אפשרות להטהר מטומאתם, ולכן לא
שייכים להם דיני טומאה וטהרה. לעומת זאת, אצל ישראל
מצב הטומאה הוא מקרה (כטומאת קרי), ולא עצמי.

יחוס וטומאה

בדיני טומאה בכלל, וטומאת נגעים בפרט,
ישנם חילוקים שונים שמראים שטומאה על
פי הלכה איננה דבר אובייקטיבי – יתכן שנגע
זה יהיה טמא ומטמא במציאות אחת וטהור
במציאות אחרת, כאשר טומאה תלויה דווקא
ב'יחוס' (ובכלל בולט בדיני טומאה שכלל שדבר
נמוך-פשוט יותר הוא רחוק מקבלת טומאה) –
וכפי שמסכם הרמב"ם את ספר טהרה – "דבר
ברור וגלוי שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב

יסוד כל ההבדלה

כאן בין ישראל
לעמים הוא
שלמות הארץ,
מתן הארץ
הנבחרת לעם
הנבחר, "ארץ
אֶחְזַתְכֶם"

בין נגעי אדם לנגעי בתים ונגעי בגדים

והנה, בנוגע לנגעי בתים כתב הרמב"ם^ח:

ירושלים וחוצה לארץ אין מטמאין בנגעים, שנאמר "בבית ארץ אחזתכם" וירושלים לא נתחלקה לשבטים^ט. ובתי הגוים שבא"י אין מטמאין בנגעים.

כאן התייחס הרמב"ם רק

לשני הקצוות המובהקים – ישראל וגוים – ולכן חוקר המשנה למלך מה דין טומאת נגעים בביתו של גר-תושב (כידוע שכל המחלוקות והחקירות הן בנוגע ל'מוצעים', שלא ברור לאיזה צד לשייך אותם). הוא אומר שמהמקור שממעט את הגוים, "בבית ארץ אֶחְזַתְכֶם", ברור שגם בית גר-תושב – שאין לו אחוזה בארץ – אינו מטמא בנגעים, והוא מוסיף שמכיון שבתורת כהנים^א נלמדים (לגבי גוי) דיני טומאת נגעי בגדים מדיני טומאת נגעי בתים הרי שגם בגדי גר-תושב אינם נטמאים בנגעים (ואף מביא גרסה בתורת כהנים שגם מיעוט גוי מטומאת נגעי אדם נלמדת מהמיעוט של הבתים^ב – היינו שיסוד כל ההבדלה כאן בין ישראל לעמים הוא שלמות הארץ, מתן הארץ הנבחרת לעם הנבחה, "ארץ אֶחְזַתְכֶם" – וממילא יש לומר כך גם לגבי גר-תושב שמפורש שאינו מטמא בנגעי אדם).

אמנם, רבינו שמשון – ראשון העיקרי ובר-

ח הלכות טומאת צרעת פ"ד ה"א (משיעור שלשה פרקים ז' כסלו תשפ"ד).

ט אכן, "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם" עולה 2930, ה פעמים (כנגד נרנח"י) ירושלים! סגולת המתנה הטובה של נגעי בתים (ראה רש"י ויקרא יד, לד) נובעת דווקא מקדושת ירושלים ומשייכות ארץ ישראל לכלל ישראל (ולאו דווקא לשבט מסוים), ודוק.

י ויקרא יד, לד.

יא ספרא פרשת מצורע פ"ה.

יב בנוגע לשתי הגרסאות בתו"כ האריך המשנה למלך בפ"ט ה"א, תוך הוספה שאת מיעוט גוי מנגעי אדם – "אדם כי יהיה בעור בשרו וגו'" (ויקרא יג, ב) – ניתן ללמוד מכך ש"אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם" (יבמות סא, א; זהר ח"ב פו, א).

כך, בנוגע לנגעי אדם מונה הרמב"ם^ב ארבע מדרגות:

הכל מתטמאין בנגעים אפילו קטן בן יומו והעבדים אבל לא גוי ולא גר תושב והכל כשירין לראות את הנגעים וכל הנגעים אדם רואה אותן חוץ מנגעי עצמו.

שתי המדרגות העליונות, שמטמאות בנגעים, הן ישראל ועבד – שהיחס ביניהם בעבודת

ה' הוא יחס של בן ועבד – אותן יש לכוון כנגד י"ה (שהן שם קדוש בפני עצמן), "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"^ג, "הנסתרת להוי' אלהינו"^ד (בכלל, דיני טומאה וטהרה שייכים ל"ה עילאה – כנודע שאבא ואמא הם קדושה וטהרה – אך בפרט מבואר^ה שנגעי צרעת נובעים מכך שאבא לא מאיר באמא כדבעי). שתי המדרגות התחתונות, שאינן מטמאות בנגעים, הן גר-תושב וגוי, אותן יש לכוון כנגד זה (שאינן שם קדוש בפני עצמן), "והנגלת לנו ולבנינו" (ריבוי הדעות במהותו וענינו של גר תושב^ו מתאים ל"ז של שם הוי', הכוללת ו"ק).

וממילא אפשר להגיע לטהרה, ואדרבא, הטומאה עצמה היא לשם טהרה ויורה, ירידה צורך עליה, על דרך "שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טז, וראה קונטרס חנוך קטן בתניא) – שלב של אין בין יש ליש (הטהרות הן מצבי היש, יש-יש כנ"ל, והטומאות הן שלבי המעבר של האין, היינו שסוד הירלא – רלא שערים ששרשם בסוד ה"קדמון", במה שה' "שער בעצמו בכח כל מה שנתיד להיות בפועל" – הוא סוד האין שממנו מתהווה היש הנברא, בעוד היש האלקי הוא בסוד "אחד", "יש אחד ואין שני", וד"ל).

ב הלכות טומאת צרעת פ"ט ה"א.

ג ראה זהר ח"ג רצ, ב; זהר ח"א קכג, א.

ד דברים כט, כח.

ה ראה ע"ח שלי"ח; לקו"ת תזריע ד"ה "בגמרא דב"מ" (כב, ד ויאלך); מצורע ד"ה "זאת תהיה" (כד, ג ויאלך).

ו ובמושגים שבהערה א: אבא ואמא – ראשית הגילוי וראשית המציאות (ראה ע"ח שמ"ב פ"א; שיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' קסג) – הם בסוד אין ויש של הקדושה (ראה שערי אורה לר"י ג'יקטיליא ש"י ובכ"ד), אך כאשר האין דקדושה אינו מאיר כדבעי ביש דקדושה (מצב הטהרה) הוא מתהפך למצב שלילי של אין, מצב הטומאה, ודוק.

ז ראה אנציקלופדיה תלמודית בערכו, וש"נ.

אמונות¹¹, המקיף הקרוב של האמונה בכך שה' מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית (וממילא גם משגיח בהשגחה פרטית על הנבראים-המתחדשים¹²) והמקיף הרחוק של האמונה בעצמותו יתברך (שלמעלה משייכות לעלמין¹³ – "אני הוי' לא שניתי"¹⁴), "אתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם"¹⁵ ללא שינוי כלל¹⁶).

לאור זאת תובן המשמעות הפנימית של החילוק בנוגע לגר־תושב בין נגעי אדם (בהם דינו כגוי) לנגעי בגדים ונגעי בתים (בהם דינו כישראל, על כל פנים מדרבנן, כדברי המשנה למלך): מצד הפנימיות שלו, המתבטאת בחיוב בתורה ומצוות, גר־תושב הרי הוא כגוי, אך גיורו (הפיכתו לגר־תושב) מתבטאת בתחום האמונה. ישנן ריבוי דעות ביחס למהותו וענינו של גר־תושב, כנ"ל, אך לפי כל הדעות הוא יוצא מכלל גוי – "אין אמונה בגוים"¹⁷, ובוודאי שאין בהם את אמונת־ישראל, אך גר־תושב יצא מכלל גוי והוא מקבל על עצמו את אמונת־ישראל (בפני בית דין ישראל¹⁸). בסגנון אחר, על גר־תושב ישנם מקיפים של אידישקייט, על אף שבפנימיותו הוא מלא גוישקייט, ושינוי המקיפים הוא הצעד הראשון בדרך לגיור¹⁹ –

הסמכא בעיני טהרות – כתב בפירושו²⁰ שבגדי גר־תושב כן מטמאים בנגעים (והמשנה למלך מציין מה הכריחו לכך), ומכיון שיש השוואה בין נגעי בתים לנגעי בגדים הרי שלשיטתו הם מטמאים גם בנגעי בתים למרות המיעוט "בבית ארץ אֲחֻזתכם". כדי ליישב זאת מחדש המשנה למלך חידוש גדול, שמדאורייתא גר־תושב אינו מטמא בנגעים כלל – לא בנגעי אדם, לא בנגעי בגדים ולא בנגעי בתים – אך מדרבנן גזרו בו טומאה בנגעי בגדים ובנגעי בתים (ובכך הפכו אותו ל"מיוחס" בתחומים אלו).

עם החילוק בין נגעי אדם לנגעי בתים ונגעי בגדים – ואפילו מדאורייתא – 'הולך' המשנה למלך גם בדבריו על ההלכה הראשונה שהבאנו (שממעטת גוי וגר־תושב מנגעי אדם), כאשר הוא מחדש לגבי גר־צדק שעל אף שנגעים שהיו בגופו בגיורתו נשארים טהורים גם לאחר שנתגייר²¹ נגעי בגדים או נגעי בתים שהיו בגיורתו נראים בתחלה כנגעים המטמאים לאחר שנתגייר (בדומה לנגעים בבגד או בית שרכש ישראל מגוי²²).

פנימי ומקיפים

החילוק בין האדם עצמו לבגדיו וביתו מוסבר בחסידות²³ כחילוק בין האור הפנימי של הנשמה לאורות המקיפים שלה, בסוד הצלם. בגוף האדם מאירים הכוחות הפנימיים של הנשמה, נפש־רוח־נשמה, הכלולים ב־צ של הצלם. בלבוש, המקיף הקרוב לגוף האדם (המותאם למדת גופו), שורה מקיף החיה, ה־ל של הצלם. בבית, המקיף הרחוק מגוף האדם, שורה מקיף היחידה, ה־ם הסתומה של הצלם. על סוד הצלם נאמר "וצדיק באמונתו יחיה"²⁴ – ה־צדיק (הפנימי) חי בתוך מקיפי האמונה ("באמונתו" אותיות ב

יג בפירושו לנגעים פ"א מ"א.

יד נגעים פ"ז מ"א.

טו במעשה רוקח רצה לשנות הגרסה בדבריו ולהפוך אותם – שאין הדין בבגד ובית של גר כמו בבגד ובית שנקנו מגוי – ואין מסתבר, ואכמ"ל.

טז לקו"ת ברכה ד"ה "מזמור שיר חנכת הבית".

יז חבקוק ב, ד.

יח ראה **סוד ה' ליראיו** כללי השערים פ"ח. ובכ"מ.

יט תניא שעהויה"א פ"ב ופ"ז.

כ בעוד המקיף הקרוב הוא בסוד טובב כל עלמין, שיש לו שייכות לעלמין, המקיף הרחוק הוא טובב ללא כל שייכות לעלמין – ראה לקו"ת שה"ש י, א (ובכ"ד).

כא מלאכי ג, ו.

כב ילקו"ש דברים רמז תתלו (וראה תדב"ר פכ"א).

כג ראה תניא שעהויה"א פ"ז. ובכ"מ.

כד חולין קלג, ב.

כה ע"ז סד, ב; הלכות מלכים ומלחמותיהם פ"ח ה"ו.

כו עד שיש דעה (ע"ז סה, א) – שלא נפסקה להלכה (ברמב"ם) – שנותנים לגר־תושב יב חדש להתגייר גיור שלם, ואם הוא לא עושה זאת הוא חוזר להיות גוי כמו קודם היותו גר־תושב (בדומה לדברי הרמב"ם ביחס לאשת יפת תואר – הלכות מלכים פ"ח ה"ז, וראה **מלכות ישראל** ח"א מאמר "ישראל והעמים" ביאור ג), דבר המדגיש שכל מהותו של גר־תושב היא מעבר בין גוי ליהודי להבדיל (גר־תושב הוא־הוא הלהבדיל) – ה'אין' בין ה'יש' של הגוי ל'יש' של ישראל, ודוק).

בתחום האמונה הגיור הוא מוחלט וגמור, ללא שיוך מהמצב הגויי

החסרונות שנותרו בו מהעבר היא סגולה לכך. אכן, בתחום האמונה הגיור הוא מוחלט וגמור, ללא שיוך מהמצב הגויי, ולכן הבגדים והבית, בהם משתקפים מקיפי האמונה, נחשבים כחדשים והנגעים שבהם כנגעי ישראל המטמאים.

מדרגות של בעלות על הארץ

עד כאן התייחסנו לסיום ההלכה של נגעי בתים "בארץ אֲחֻזְתְּכֶם", מיעוט בתי הגוים שבארץ (מציאות בעייתית מצד עצמה, מצד איסור "לא תחנם"^ל) אך תחלת ההלכה ממעטת את ירושלים שלא נתחלקה לשבטים והיא שייכת לכלל ישראל. לכאורה, דין זה היה צריך למעט את בתי ירושלים גם מחיוב במזוזה, שהרי הגמרא^מ משווה בין דיני חיוב מזוזה ודיני נגעים בבתי כנסיות ובתי מדרשות – מבנים בבעלות הציבור, ולא בבעלות פרטית – וברור שבתי ירושלים חייבים במזוזה^נ. על כך הסבירו^ו שיש הבדל בגדרי הבעלות – בירושלים אין אמנם בעלות פרטית על הקרקע אך יש בעלות על הבית (ואף על פירות הקרקע). נגעי בתים תלויים בבעלות פרטית גם על הקרקע ("ארץ אֲחֻזְתְּכֶם") ואילו מזוזה תלויה בבעלות פרטית על הבית ("מזוזות ביתך"^ז) ללא תלות בשאלת

המעבר מגוי לישראל מתחיל מתחום האמונה, לפני שהוא מתפשט לקיום פנימי של תורה ומצוות. האמונה היא נקודת ההתחלה והיסוד של כל מבנה הנפש וכל שינוי אמיתי תלוי בחזרה לנקודת האמונה ובנין חדש מתוכה^כ.

גם החילוק אצל גר־צדק – שנגעי גופו נשארם טהורים, כבגיותו, ונגעי בגדיו וביתו הופכים למטמאים, כדין ישראל – יואר היטב: גוי שנתגייר הוא כקטן שנולד^{כב}, ואף על פי כן יתכן שנשאר בו איזשהו חלק גויי (מצד כללות הגוף שנוצר מטפה טמאה^{כג}), המתבטא בנגעים – את הנגעים שהביא איתו הגוי מעולמו הקודם, בגוף או בנפש, אין לייחס למצבו החדש, אלא לרושם של שרידי גוישקייט שטרם חלפו (בדוגמת המסופר^{כד} על כך שגם גר צדק צדיק בתכלית הוצרך להתגלגל שוב כדי לזכות להיולד מאם יהודיה). על הסובבים אסור להזכיר לגר, כמו גם לבעל תשובה, את מה שהיה בעבר^{כה}, אך הגר עצמו, וכמותו בעל תשובה, צריך להיות בשפלות יותר מאשר צדיק מעיקרו^{כז}, וההכרה ברשמי-

כז וכמדובר באורך בהתועדות ר"ח כסלו (פורסם בגליון תולדות) השתא שה'אין' שבין 'יש' ל'יש' (ובנידון דנן היינו גר־תושב בין גוי ליהודי, כנ"ל הערה כו) הוא החזרה לאמונה.

כח יבמות כב, א.

כט ראה קידושין עח, א; נדה מט, ב. בכללות הגוי הוא לשון גויה, פגם טומאת הגוף, וגם בגוף היהודי – ובנפשו הבהמית – יש בחינה של "משכא דחויא" (תקו"ז בהקדמה י, ב, ובריבוי מקומות). טומאת נחש הקדמוני, שבאה לידי ביטוי בנגעים דווקא בעור שלו (המכוון, בסוד עצמות־גידים־בשר־עור, כנגד המלכות, המעבר בין העולמות). אף על פי כן, ה' בחר בגוף היהודי (תניא פמ"ט) ובכך הוא נעשה שונה ואחר בעצם מגופו של הגוי (וראה המובא והנסמן בביאורי התניא שם) – והרי הוא גוי [לשון גוף־גויה] אחד בארץ" (שמואל'ב ז, כג; דה"א יז, כא, וראה עוד לקמן בפנים) – אף שהדבר נמצא בהעלם (בתניא שם).

ל ספר השיחות ה'תש"א עמ' 152. נתבאר באור ישראל שי"ב "לפנים משורת הדין".

לא ב"מ נח, ב. הלכות תשובה פ"ז ה"ח.

לב ראה רמב"ם הנ"ל בהערה הקודמת. צדיק מעיקרו לעומת גר (או בעל תשובה) הוא על דרך היחס בין "צדיק בן צדיק" ו"צדיק בן רשע" שמוזכר (יבמות סד, א) ביחס בין יצחק (הראשון בעולם שנולד מטפה קדושה) לרביקה

(שנולדה מטפה טמאה). יש לומר שבעוד אברהם ושרה עשו גרי צדק – כאשר שרה מבררת את אמתת הגיור שלהם (ראה אור"ת בראשית פרשת חיי שרה קיט, ב. וראה עוד רוחו של משיח מאמר "מספד הדדרמון" ובפרט בהערה ח שם) – לרביקה יש זיקה מיוחדת לגר־תושב והגרים שגייר יצחק (ראה בראשית רבה פד, ד), לו נאמר "גור בארץ" (בראשית כו, ג), היו גם גר־תושב, שמוטר להושיבם בארץ (זהו חידוש המתאים לו – בחינת 'אין' השייכת ליצחק דווקא, כנודע).

לג דברים ז, ב.

לד יונא יא, ב.

לה שם יא, א.

לו חלקת יעקב ח"ג ענינים שונים סימן כב. עיר הקדש והמקדש ח"ג ס"י – הובא ב'הלכה יומית בעיון' בדבר מלכות ויצא תשפ"ד.

לז דברים ו, טו (בכתיב חסר); יא, כ.

ל"גוי (המאמין בהוי') אחד [ולכן יכול לשכון] בארץ [סוד המלכות, מקום האמונה]". בארץ ישראל, שהזכירה המיוחדת שלה היא כי לא "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" אלא "הוא הנתן לך כח לעשות חיל"^{מב}, יכול לשכון רק מי שיש לו את התודעה שגם מה שבבעלותו אינו שלו באמת.

מכאן גם נלמד שהחבה היתרה שנודעת לבתי כנסיות ולבתי מדרשות היא בכך שאין בהם בעלות פרטית. ה' אוהב שהאדם בא לבית הכנסת^{מג} משום שהוא בא למקום שלא שייך לו כפרט אלא שייך לכלל – בבית הכנסת הפרט מתבטל לכלל ונעשה חלק ממנו. השייכות לכלל גם פוטרת ממזוזה – בבית של הפרט נדרשת מצוות מזוזה כדי לזכות בשמירת "שומר דלתות ישראל"^{מד}, ה' המשמר את דרי הבית^{מה}, אך כאשר נמצאים בתוך הכלל קיימת תמיד שמירת ה' בדרך ממילא גם בלי מצוה מיוחדת.

הבעלות על הקרקע (שהרי פשוט שהיא מצוה שאינה תלויה בארץ, ונוהגת גם בחוץ לארץ^{נח}). מכאן עולה שישנן שלש מדרגות בבעלות: מצב בו גם הקרקע וגם הבית שייכים לאדם (בכל "ארץ אֲחֻזְתְּכֶם"); מצב בו הקרקע נמצאת בבעלות כללית ורק הבית נמצא בבעלות פרטית (בירושלים); ומצב בו הכל שייך לצבור ולא לאדם פרטי (בתי כנסיות ובתי מדרשות – כפי חילוקי הדעות שבוה – ובשלמות בית המקדש). אכן, אנו מאמינים כי "להוי' הארץ ומלואה"^{לט} וגם בנוגע לבעלות המלאה על הקרקע מזכיר לנו ה' "והארץ לא תמכר לצמֶתת כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי"^מ – דבר המתבטא במצוות היובל. העובדה שדין גֵר־תושב נוהג רק בזמן שהיובל נוהג^{מא} מכוונת לכך שגיוֹר־האמונה שלו תלוי בתודעה הזו – רק מי שיש לו תודעה ש"להוי' הארץ ומלואה" יכול להיות גֵר־תושב ("גרים ותושבים אתם עמדי" כנ"ל) ולהסתפק

מב דברים ח, יד"ח. וראה פירוש הזכירות בסוף קדושת לוי.
מג ראה ברכות ח, א.
מד משנת חסידיים מסכת מזוזה פ"ג מ"ט. דרכי משה יו"ד רפח (מהכלבו). ובכ"מ.
מה ראה ע"ד יא, א.

לח ספר החינוך מצוה תכג.

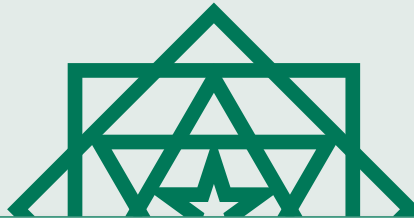
לט תהלים כד, א.

מ ויקרא כה, כג.

מא ערכין כט, א; רמב"ם הלכות עכו"ם פ"י ה"ו.

הלומד על מִנְתַּת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ◆ טומאה שייכת ליחוס – בישראל ובעבדים יש טומאת נגעי אדם ובגֵר־תושב ובגוי אין.
- ◆ לנגעי בגדים ונגעי בתים יש שייכות אצל גֵר־תושב ואצל גֵר שנתגייה.
- ◆ גֵר־תושב הוא קבלת אמונת ישראל – המקיפים המופיעים בבית (יחידה) ובבגדים (חיה).
- ◆ גיור מתחיל באמונה ועובר לפנימיות.
- ◆ נגעי הגר אינם נובעים ממצבו החדש אלא משאריות מטומאת הגוף הגויי (ולכן הם טהורים!).
- ◆ גיור האמונה מתחיל מתודעה שהארץ שייכת לה' – לכן גֵר־תושב נוהג רק כשהיובל נוהג.
- ◆ חבת בתי הכנסיות ובתי המדרשות היא שבעלותם כללית.
- ◆ כשאדם בא לבית כנסת הוא יוצא ממקומו הפרטי ומתבטל אל הכלל.
- ◆ השייכות לכלל שומרת ופוטרת ממזוזה.

בס"ד ח' כסלו תשפ"ד

למשפחות החטופים היקרות, שלום וברכה!

כולנו אתכם כאיש אחד, "בְּמִסְתָּרִים תִּבְכְּהָ נַפְשֵׁי... וְדַמְעַתְּ דַּמְעָה וְתִרְדַּ עֵינַי דְּמָעָה כִּי נִשְׁבָּה עֶדְרָה", מתפללים בכל לב לשלום בנינו ובנותינו האהובים הנתונים בצרה ובשביה בידי אויב אכזרי, ומצפים לישועת ה' בחזרתם לחיק משפחותיהם בריאים ושלמים.

במענה לפנייתכם בנוגע לעסקה המתקמת, הרינו מגלים את דעתנו ומחזקים את ידיכם באמירה העקרונית כי אסור לממשלה להיכנע לטרור ולסחטנות. הפסקת הלחימה באמצעה בשלב הנוכחי, תוך כניעה לתכתיב האויב, מהווה סכנה חמורה לחיילינו ולכל אזרחי המדינה, מאפשרת לאויב להתחמש ולהרים ראש, עלולה לעלות בדמים מרובים ח"ו ואף לסכל את הניצחון.

תורת ישראל מורה לנו את תפיסת הבטחון האחראית: "אין לך מצוה גדולה כפדיון שבויים", אבל אסור להסכים לסחטנות הגוררת צרות חמורות בעתיד. הפסקת המלחמה עכשיו היא מחיר מופקע שאסור להסכים אליו. כולנו ראינו את התוצאות המרות של עסקאות בלתי-אחראיות בעבר, בהן שוחררו מרצחים שחזרו לפגוע בנו.

הדרך הנכונה למען החטופים כיום היא להמשיך במלחמה בכל הכח מבלי לעצור, לתת לחיסול ארגוני הטרור ולהגביר את הלחץ על האויב ככל האפשר, להגיע לעמדת כח שתאפשר לנו לקבוע את התנאים, ולהביא בעזרת ה' לשחרור כל החטופים.

הקב"ה יענה אותנו וישמע קול צעקתנו, ויקיים בנו "וּפְדֵינִי ה' יִשְׁבֹּן וַיָּבֹאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים שְׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׂיִגוּ וְנָסוּ יְגוֹן וְאִנְּחָה" במהרה בימינו אמן.

הרב דוב ליאור **הרב יצחק גינזבורג**
הרב דוד דרוקמן **הרב אליהו זיני**

באהבתו אתה

“מי ברא אלה [אותיות לאה]” אותיות ברא אלהים, כאשר “אלה” היינו שרש שש המדות ביסוד אמא, ששת בני לאה), כאשר הבינה כוללת את כל המוחין, ג ראשונות. רחל היא עלמא דאתגליא, מלכות, ה תתאה (“שם הקטנה רחל”, ה קטנה, תתאה), וכוללת כל ז תחתונות (זו”נ), “ימי הבנין”. לכן יעקב אהב את רחל, זיווגו הגלוי, ולא היה מודע לזיווג הנסתר עם לאה.

בג”ר אין קיצוץ ופירוד, הכל באחדות, ואילו בז”ת יש שבירת הכלים (ז המלכים בעולם התהו, שבירת הכלים מהדעת ולמטה, כאשר המלכים נפלו ומתו, “וימלך וימת”, ונקברו בעולמות התחתונים בי”ע. אבל ג”ר לא נשברו אלא נותרו באצילות, בחכמה ובינה היה רק בטול ובכתר רק פגם), התחלקות לטוב ורע (“עץ הדעת טוב ורע”), כיניקת ישמעאל מהחסד של אברהם מימין ויניקת עשו מהגבורה של יצחק משמאל (כאשר עיקר יניקת החיצונים מהשמאל). לכן יעקב עבד ברחל שבע שנים כשבעה ימים, כנגד שבעת ימי הבניין, שנה לשון שינוי ושבע שנים הן תכלית השינויים. אך יעקב הפך את הימים ל”אחדים” תיקון ז”ת להיות באחדות כמו ג”ר. והרמוז: “ויהיו [=לז] בעיניו כימים אחדים [=סג]”, לז הוא המילוי של שם סג, סוד השבירה (וביחד ויהיו אחדים = מאה, יפי, י פעמים י, סוד מאה שנה” של שרה אמנו.

הנקודה העיקרית היא שהתיקון נפעל על ידי האהבה, “באהבתו אתה!” אהבה = אחד

ויעבד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים פאהבתו אתה.^א
יש לפרש על דרך זה, דהנה ידוע שג' הראשונות נקראים אחד, כי למעלה מז' ימי הבנין לית תמן קיצוץ ופירוד כלל ואין שם שליטת החיצונים כלל, והיא בחינת לאה עלמא דאתכסאי אמא עילאה עולם הבינה. ובז' ימי הבנין שם יש שליטה להסטרא אחרא כי הן מתפרשין לשני קצוות טוב ורע, וצריכים לתקן ולברר הרע מן הטוב, וזהו בירור הניצוצות הקדושים שנפלו בשבירת הכלים בסוד ז' מלכין קדמאין כמבואר אצלנו כמה פעמים. והנה יעקב אבינו ע”ה תיקן אותן ז' ימי הבנין ובירר הרע מן הטוב, כי עיקר כוונתו שהלך אצל לבן היתה בשביל רחל ה' תתאה להעלותה ולהעלות ולברר עמה הניצוצות הקדושים... וזהו ויעבוד יעקב ברחל שבע שנים, פירוש שעבד יעקב בשביל רחל ה' תתאה ותיקון שבע שנים שהם ז' ימי הבנין ובירור הרע מן הטוב. ויהיו בעיניו כימים אחדים, פירוש אחר התיקון היו אותן הז' שנים שהן ז' ימי הבנין כימים אחדים, היינו כג' ראשונות שאין בהם שום רע וחיצוניות. וזהו באהבתו אותה, כי אהבה בגימטריא אחד וד”ל. לאה היא סוד עלמא דאתכסאי, בינה, ה עילאה בשם הוי’ (“שם הגדולה לאה”, ה גדולה. לאה סוד שם אלהים, “אלהים חיים” בבינה.

א נערך על ידי יוסף פלאי לפי שיעור ש”פ תולדות תשפ”ד. בראשית כט, כ.

"אשה" כנגד רחל, עלמא דאתגליא, אותיות הדבור, אור המאיר לזולתו; "משכלת" כנגד לאה, עלמא דאתכסיא, אותיות המחשבה (שכל), אור המאיר לעצמו.

מבואר שעיקר הזיווג של יעקב הוא עם רחל, "רחל אשת יעקב", והזיווג של ישראל הוא עם לאה (אע"פ שיש גם זיווג יעקב ולאה). אך לעתיד לבוא יהיה ישראל ורחל ("רחל הגדולה"). והנה "משה מלגאו יעקב מלבר" – משה הוא "איש האלהים", מחציו ומעלה אלהים מחציו ומטה איש, וכן יעקב אבינו מחציו ומטה נקרא איש הנושא את רחל (זיווג יעקב ורחל), עיקר האישות שלו הוא עם רחל². מחציו ומעלה הוא אלהים הנושא את לאה (זיווג ישראל ולאה). במשה נאמר "לא כן עבדי משה", בחינת לא ובחינת כן, חציו אלהים בחינת לא וחציו אדם בחינת כן, וכן ביעקב בחינת לא השייכת ללאה (לא ה'), סוד ידיעת השלילה, לא-שלילה, ה הידיעה), ובחינת כן השייכת לרחל – לכן יעקב לא אהב את לאה בגילוי כפי שאהב את רחל.

(ח אותיות) = ח פעמים קבלה, "שמע בקלה" (כאשר קבלה = חכמה נבואה כנודע)..
 ג איש רחל בהכאה פרטית = 9280 = י פעמים תורה חדשה, צלם פעמים חן (צלם חן אותיות למנצח).
 ד יש בתורה מט פעמים "לא ה". הפעם הראשונה ("הכל הולך אחר הפתיחה") "לא המטיר" שעולה לאה ראובן, בנה הבכור.

(באהבתו = לב פעמים אהבה-אחד, אהבה מכל הלב כימים אחדים). האהבה מתקנת את ה'שברים' והמשברים אצל בן-הזוג. תיקון המלכות, רחל, הוא בעליה מפירוד לאחדות, "ימים אחדים", העלאת הניצוצות שנפלו לעלמא דפירודא אל עולם האצילות, האחדות האלקית. עליה זו היא העלאת מ"ן (מים נוקבין), והיא מתעוררת על ידי אהבת יעקב (כאשר אחרי העלאת מ"ן יש המשכת מ"ד הפועלת בירוד שני).

אהבת לאה

והנה "ויעבד יעקב" (תחילת הפסוק) = לאה רחל. "באהבתו אתה" (סוף הפסוק) = ג פעמים לאה רחל. דהיינו, לאה רחל הוא הערך הממוצע של ארבע המלים ויעבד יעקב באהבתו אתה. כלומר, אמנם יעקב עובד ברחל, אבל באמת הוא עובד גם בלאה (כפי שהזוהר מראש שלבן ירמה אותו, לבן 'עבד' על יעקב ובאמת הקב"ה 'עבד' על כולם...). בגלוי יעקב אוהב את רחל, אבל בנסתר הוא אוהב גם את לאה.

ויעבד יעקב באהבתו אתה = ד פעמים רחל לאה = אשה משכלת = אהבת רחל ואהבת לאה!
 "ומהו' אשה משכלת"³ הכוללת לאה ורחל:

ב—משג' יט, יד. ומהו' = חסד (אהבה). ומהו' אשה משכלת = יו פעמים חכמה. אשה משכלת

חלום הסלם

חלומות יעקב! עיקר עניינו של חלום אמת הוא חיבור בין ארץ לשמים – איך רואים את הארץ ממבט השמים (וממילא יש לומר בפנימיות שהסולם מורה על עצם ענין החלום, ודוק).

סמלי הסלם: סיני, נשמה, תפלה

פירוש הסולם בדרך הדרש: **סלם** אותיות **סמל**, עבודה זרה ("סמל הקנאה"), הצלם שהקים נבוכדנצר בבבל, **ס-צ** מתחלפות (באותיות השיניים), **סלם-סמל-צלם** (גם **חלם** קרוב ל**סלם**, חילוף אותיות **ח-ס** באתב"ש). וכן **סלם** בגימטריא **סיני**. אך אין זה הפשט – פשט המקרא הוא מופשט מלבושים, הפירוש הפשוט, ה'ערום', ללא לבושי המדרש.

פירוש נוסף: הסלם רמז לנשמה והמלאכים הם "מחשבות החכמה". בחילוף **סמל-צלם**, רמז ל"צלם אלהים" שבאדם.

פירוש נוסף: הסולם רמז לתפלה. "סולם" דא צלותא¹, המלאכים מעלים את התפלות, בהפשטה אחר הפשטה מעולם לעולם, מהארץ לשמים, וארבע שליבות בסולם: עד ברוך שאמר בעולם העשיה, פסוקי דזמרה בעולם היצירה, קריאת שמע וברכותיה בעולם הבריאה, עמידה בעולם האצילות. ואחר כך ירידה בנפילת אפים, אשרי ובא לציון (והרמז: **סלם** במילוי המילוי = **סלם בריאה יצירה עשיה**, שלש השליבות לעלות

וַיַּחְלֹם וַהֲגֵה סֵלָם מְצַב אֲרָצָה וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשָּׁמַיִמָּה וַהֲגֵה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלֵימָּם וַיִּדְרֹם בּוֹ.² והתימא מרב שמואל, שערב חלומות בני אדם עם חלום הנבואה. ודרך סלם להיות סמל או על מספר סיני דרש הוא. וה"ר שלמה הספרדי אמר כי סלם רמז לנשמה העליונה ומלאכי אלהים מחשבות החכמה. ויאמר [רבי] ישועה כי טעם סולם שעלתה בו תפלתו וירדה ישועתו מן השמים ואלה המפרשים לא ראו נבואת זכריה ועמוס וירמיה והטעם דרך משל. כי כל דבר לא יכחד מן השם. ודברי מטה תלויים בעליונים וכאלו סלם ביניהן שיעלו המלאכים בו להודיע הדברים אחר שהתהלכו בארץ. גם כן כתוב ומלאכים אחרים יורדים למלאות שליחות השם כדרך מלך משרתיו.

חלומות יעקב הם נבואה "אם יהיה נביאכם... בחלום אדבר בו"³, לעומת חלומות בני אדם, "וחלמות השוא ידברו" שגם כשיש בהם הודעת העתיד אינם נבואה. לכן בחלומות יוסף, שר המשקים ושר האופים ופרעה, נכתב בתורה הפתרון, שהרי החלום נקבע לפי הפתרון, "כל החלומות הולכין אחר הפה"⁴, ואילו חלום-נבואה פירושו קבוע מאת ה' ולכן לא כתוב הפתרון של

נערך על ידי יוסף פלאי לפי רשימת הרב, ו' כסלו תשפ"ד.
א בראשית כח, יא"יב.
ב במדבר יב, ו (וראה ראב"ע שם ש"במראה" ו"בחלום" הם אותו הדבר).
ג ברכות נה, ב.

תנועת העליה והירידה נמצאת גם בתורה: תורה שבכתב יורדת מהשמים לארץ, ואילו תורה שבעל פה עולה מארץ לשמים, "זאת תורת העולה" (ותורה שבכתב היא "תורת היורדת"). והרמז: במשל שמביא ראב"ע יש **מלך משרתיו** ובנוסף **בני המדינה**, הכל יחד = **תורה תורה**.

מבנה הפירושים

מהפירושים השונים יש להרכיב מבנה שלם בדרך זו:
 חכמה: **סלם** = **סיני**. "אורייתא מחכמה נפקת", **סיני** ראשי תבות "נכנס יין יצא סוד" – "יינה של תורה", סוד התורה, כנגד החכמה. **סיני** ועוד **חכמה** = **ברא**, "בראשית ברא [ת"י בחוכמא]".

בינה: הסולם הוא נשמת האדם, **סלם-צלם** אלהים, והמלאכים הם מחשבות החכמה. נשמה שייכת לבינה, "נשמת שדי תבינם", וכן המחשבה היא הבינה הקולטת את אור השכל של החכמה. דעת: מראה הסולם והמלאכים משל לידיעת ה' והשגחתו, השגחה ב"עיני ה'", עין ימין לטובה בסוד ה' חסדים שבדעת, ועין שמאל לדין, ה' גבורות שבדעת. לפי ראב"ע זהו הפירוש העיקרי והפשט האמיתי – העיקר הוא הדעת, "מלאה הארץ דעה את ה'", ומתוך הדעת תבוא הנבואה "ונבאו בניכם ובנותיכם".

מדות, זעיר-אנפין: **סלם** הוא **סמל**. כאן הסלם שייך למגוון המדות, מגוון סמלים שונים, שבהם יש גם אחיזת החיצונים עד ל"סמל הקנאה" של עבודה זרה. הצלם שעשה נבוכדנצר גובהו ששים אמות ורוחבו שש, רמז מובהק לשש המדות. מלכות: הסלם הוא התפלה, צלותא. תפלה שייכת למלכות, "ואני תפלה".

לאצילות). **צלותא** שייך ללשון **סלם-צלם**. **צ** **צלם** היא האורות הפנימיים, נר"ג, **ל** **דצלם** היא המקיף הקרוב, החיה, **ם** **דצלם** היא המקיף הרחוק, היחידה. **בצלותא** יש אותיות **צל** **דצלם**, היינו הצל המקיף הקרוב.

משל הסולם: ידיעה והשגחה

ראב"ע מפרש שהמלאכים העולים הם משל לידיעת ה' ("דבר לא יכחד מן השם"), כאילו מספרים את המתרחש בארץ, והמלאכים היורדים משל להשגחת ה' ("דברי מטה תלויים בעליונים"). "כדרך מלך משרתיו", כמלך השולח מלאכים-שליחים, לא רק משל חיצוני אלא "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא". המשל הוא כמו בנבואות **זכריה עמוס ירמיהו** = **נצח ישראל**, **יג** פעמים **נג**, ויחד עם **יעקב** = **יג** פעמים **בינה** (בינה במספר קטן = יג). בינה היא מקור הנבואה, "וביד הנביאים אדמה", בחזיון מוחשי כמו מראה גשמי.

"דברי מטה תלויים בעליונים" יחס של השגחה מלמעלה למטה, קודם מתרחש בעליונים ומשם יורד לתחתונים. אך בדרך החסידות "העליונים תלויים בתחתונים", "הוי' צלך על יד ימינך", ה' 'עוקב' כמו צל אחרי תנועות האדם – סוד **צל** **דצלם** הרמוז בסלם כנ"ל. זו מחלוקת בית שמאי ובית הלל: בית שמאי אומרים שמים קדמו – התחתונים תלויים בעליונים – ובית הלל אומרים ארץ קדמה – העליונים תלויים בתחתונים. אכן, גם לראב"ע יש תנועה בשני הכיוונים: המלאכים עולים להודיע מעשי בני האדם ואחר כך יורדים שלוחי ההשגחה לעשות כראוי, ונמצא שמעשה התחתונים מעורר השפעת העליונים, העלאת מ"ן מלמטה פועלת המשכת מ"ד מלמעלה. בהעלאת המלאכים את מעשי בני האדם, הם מעלים גם את התפלות, ובכך אנו חוזרים לפירוש "סלם דא צלותא".

ה ישעיה יא, ט.
ו יואל ג, א.

הסיפור החסידי

ה'בת עין' | "השאר כאן אצלי"

רבי אברהם דוב מאווריטש מחבר ספר 'בת עין', נולד בשנת תק"כ לאביו רבי דוד, מגיד מישרים בחמעלניק. נישא לבתו של רבי נתן נטע מאווריטש, תלמיד הבעל שם טוב, והיה תלמידם של רבי מנחם נחום מטשרנוביל, רבי מרדכי מטשרנוביל ורבי לוי יצחק מברדיטשוב. כיהן כרב בז'יטומיר ובאווריטש, ובשנת תקצ"א עלה לארץ ישראל, שאהבתו אליה משתקפת רבות בספרו. עם זאת, לא נתן לאהבת הארץ להשפיע על השקפותיו: כאשר פנה אליו השר מונטיפיורי בבקשה "לעודד את בניין הארץ על פי רוח הזמן", הגיב בחריפות: "רוח הזמן היא אפיקורסות!". בהגיעו לארץ השתכן רבי אברהם דוב בצפת, שם נתקבל לרבה של עדת החסידים. הוא נשאר בצפת כל ימיו, גם לנוכח קשיים עצומים כפרעות הפלאחים בתקצ"ד, רעידת האדמה בתקצ"ז, ופרעות הדרוזים בתקצ"ח. בי"ב בכסלו תר"א נסתלק הצדיק, ונטמן בעירו צפת.

מטבילתו ואמר לו: שמואל, חדל מלהסתגף בצומות, כי צומות וסגופים מעוררים דינים! דברי רבו קודש היה לו, ומלא אחריהם ללא הסוס. אחיו הצעיר של רבי שמואל, משה יהודה ליב ז"ל, השו"ב דטבריא, דבק אף הוא בכל נפשו ברב מאווריטש זיע"א ולעתים קרובות היה עולה אליו צפתה. מתוך חבוב מצוה לא עשה דרכו ברכיבה, אלא כל אותה דרך ארוכה מטבריא לצפת היה הולך רגלי.

בערבי יום הכפורים, לאחר עבודה מאומצת בשחיתת הכפרות בלילה שלפניו, לא שינה ממנהגו הנ"ל והלך רגלי מטבריא לצפת כדי לשבות אצל רבו ביום הקדוש. באחת השנים, תעה בדרכו זמן רב ובא לצפת לפנות ערב. כשנכנס לרבו מצא אותו אוכל כבר את הסעודה המפסקת, והוא אמר לו: משה ליב! הא לך שיריים! ונתן לו כמה כפות מרק לגמוע. ור' משה לייב סח אחרי כן, כי עם כל עייפותו הקשה מנדודיו כל אותו היום מבלי שבא אוכל אל פיו, היתה הרגשתו הגופנית והרוחנית מרוממת באותו יום הכיפורים כפי שלא היתה מימיו.

רבי אברהם דוב, ששמו הלך לפניו כגאון ואיש קדוש, היה האדמו"ר הראשון שהתישב בצפת אחרי האדמו"רים רבי מנחם מענדיל מויטבסק ורבי אברהם מקאליסק – מייסדי הישוב החסידי בארץ שהתגוררו בצפת זמן מסוים, כששים שנה לפניו. הוא נתקבל בכבוד מלכים ובחרדת קודש ע"י עדת החסידים בצפת שהוקסמו מאישיותו הגדולה והדגולה והכתירוהו לרב העדה ומנהיגה, ראש על כולל החסידים אשר במדינת פולין, ודבקו בו באהבה והערצה.

רבי שמואל הלר, רבה של צפת, מצא בו רב ומורה והתקשר אליו בלב ונפש. גם רבי אברהם דוב התייחס לתלמידו רבי שמואל באהבה יתירה והיה קורא לו, שלא בפניו, "רבי שמואל שלי". הוא השפיע עליו להפסיק את סגופי הצום שהיה רגיל בהם, ומדי קבלו עליו צום היה מרגיש בכך ומזמינו אליו, ומכבדו בספל קפה... כאשר טבל פעם רבי שמואל במקוה לשם קבלת 'צום הפסקה' של שלשה ימים רצופים, פגש בו רבו בשובו הביתה

ודרשו ללכת בדרכו של מנהיג הפרושים, לנטוש את העיר המשכלת יושביה על ידי אסון הרעש שפגע בה שלש פעמים במאה הזאת – כי בשנת תק"ך נחרבה העיר פעמיים ע"י רעש. אך הצדיק הטיל את מלוא משקל השפעתו וסמכותו, כדי לסכל עצה נמהרה זו. הוא הבטיח להם כי פגע זה שוב לא יפקוד אותם בעתיד, ובסס הבטחתו זו על יסוד דברי התלמוד: "שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קסמא: אימתי בן דוד בא? אמר להם: לכשיפול השער הזה ויבנה, ויפול ויבנה, ויפול". בבארו את הדברים המופלאים הללו, כי המלה שער היא בגימטריא צפת, ואותיותיה של המלה שער נקראות משמאל לימין 'רעש'. כלומר, ה"שער", צפת, יפול ע"י רעש רק שלש פעמים ולא יותר עד ביאת המשיח. הבטחה חגיגית זו חוללה נפלאות: היא הפיחה רוח חיים בעצמות היבשות, העבירה מהם כבמטה קסם את היאוש שאפף אותם, ועודדה אותם להתחיל בעבודת השקום והקמת ההריסות תוך אמונה ובטחון בעתידם. ואכן, כאשר התייר רובינזון ביקר בצפת בשנה שלאחרי הרעש, היתה כבר תנועת השקום והבנין בעצומה, והוא כותב: "ברובע היהודים נבנו מחדש בתים רבים... ואותות חיים החלו להראות מחדש הרבה יותר משיכולים לשער לפי האסון הנורא". הנושא שנשנה שוב ושוב בסיפורים אודות ה"בית עין", הוא האהבה וההערצה בה התייחסו אליו בני הקהילה בצפת. בולטת במיוחד גם העובדה, כי התחושות הללו נולדו בעקבות התמסרותו המיוחדת של הצדיק – שנפטר ללא בנים אך שיקע את מסירותו ואהבתו בחסידיו ובדברי התורה שכתב. כפי שבסיפור הראשון הציל את חסידו מבית דין של מעלה, כך בשני הציל את תלמידיו מן הרעש ומן הבהלה שאחרי. מסירות הנפש שלו נמשכה גם לאחר הרעש: הוא התמודד עם פרעות שערכו גויי האזור ביהודים (בתקצ"ח לדוגמה, נשבה הצדיק על ידי פורעים דרוזים שמרדו בשלטון, וניצל בנס), ולא נחסכו ממנו גם מגפות ועוני. בכל המקרים הללו תמך ביהודי הקהילה בגשמיות וברוחניות,

ר' משה ליב נפטר בצפת בשנת תר"ל, ביום י"ג בטבת שחל אותה שנה בערב שבת. זמן קצר לאחר פטירתו, בא בחלום לאחיו וספר לו: כשעליתי אל העולם העליון מיד לאחר פטירתך, היתה השבת ממשמשת ובאה, ומפני קדושתה לא נטפלו אלי כל אותו מעת לעת. במוצאי שבת בא אלי שליח בית דין של מעלה, והזמין אותי לבוא לפניו כדי למסור להם דין וחשבון על מעשי בעולם הזה. אמרתי לשליח: מעולם לא עשיתי דבר מבלי להמלך קודם ברבי, הרב רבי אברהם דוב מאווריטש, ולכן הנני מבקשך להביאני אליו – כדי לשאול בעצתו. השליח נעתר לבקשתך, והביאני אליו. נכנסתי לרבי כשהשליח נשאר בחוץ לחכות לי, וספרתי לו על הזמנתי לבית דין של מעלה כנ"ל, והוא אמר לי: השאר כאן אצלי! ומאז הנני במחיצתו...

בזמן הרעש בצפת, שהה רבי אברהם דוב בבית מדרשו והתפלל תפלת מנחה. כשהגיע בתפלתו לנפילת אפים, החלו זעזועי הרעש, ומיד השתחוה בפשוט ידים ורגלים על רצפת בית המדרש תוך תפלה ותחנונים, וקרא למתפללים להצטופף סביבו. הזעזועים גברו, חלק הארי מקפת בית המדרש וקירותיו התמוטטו, אולם אותו שטח מצומצם בו נמצא הרב והמתפללים שהצטופפו סביבו לא נפגע ונשאר עומד על תלו בנס. בהלה והתרגשות תקפו את הניצולים, אולם רבי אברהם דוב לא נתן לאגדרלמוסיה ואזלת היד להשתלט עליהם. הוא הכריז: "לא עת בכות וספוד! צריך להחיש עזרה לנצרכים, ולהציל מה שבידי אדם להצילו". מיד התארגנו פלוגות הצלה לפקח את גלי המפולת מעל האנשים שנקברו תחתיהם. הם מהרו לשלוח שליחים אל הערים הסמוכות, להודיע להם על אסונם האיום ולבקש את עזרתם, ובכחות משותפים התאמצו להציל את החיים ולקבור את המתים. יומם ולילה עבדו, אך העבודה היתה למעלה מכחותיהם והיא נמשכה חדשים רבים. בין החסידים היו שטענו כי אין עתיד לצפת,

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

ברכה לפתיחת שנת הלימודים בתורת הנפש

לתלמידים והתלמידות המתחילים את שנת הלימודים, ה' עליהם יחיו.

אשריכם שאתם זוכים ללמוד במכללת תורת הנפש – לטובתכם ולטובת עם ישראל והעולם כולו.

על העיסוק בתורת הנפש ראוי לומר פעמיים "כי טוב" – "טוב לשמים וטוב לבריות". "טוב לשמים", בכך שהאדם פותר לעצמו את בעיות נפשו, על ידי התקשרות-אמת לה', ו"טוב לבריות", בכך שהאדם מקבל כלים רחבים לעזור לזולתו לפתור את בעיותיו ובעיקר למצוא את שליחותו האמיתית בחיים.

בנין בריא של האישיות והגשת עזרה לזולת נחוצים תמיד, אך במשבר העובר היום על עם ישראל מורגשת הנחיצות

בכפלי-כפלים, כך ש"הלומד על מנת לעשות" ש"מספיקים בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות" גם נוטל חלק חשוב במערכה היום.

בעזרת ה' הלימודים שלכם יתנו את פריה הטוב באופן מידי, עבורכם ועבור הסביבה הקרובה, וישאו גם פירות ופירי-פירות הלאה והלאה.

בברכת הצלחה בלימודים, מתוך שמחה ותודעת-שליחות, וברכה בכל הענינים לכלל ולפרט.

עדיין ניתן להצטרף לשנה"ל תשפ"ד, שתפתח איו"ה בי"ד כסלו. לפרטים בשיחה / הודעת וואטסאפ: 02-5662323, או במייל: info@torathanesfesh.org

היזק ראיה וזכרונות טובים

קראתי בשיעור שנדפס ב"נפלאות" לפרשת ראה, בנושא

"היזק ראיה", על כך שהסתכלות ממושכת – גם בלי כוונה רעה – יכולה לגרום נזק, חלילה, בגוף או בממוין. הדבר העלה אצלי שאלה: קרוב לפטירה של אמי היא כבר לא יכלה לדבר, ובביקור האחרון היא הסתכלה בי במבט ממושך ומדאג. בפרק זמן קצר לאחר מכן אירעו לי ברצף נזקים בריאותיים חמורים.

האם עלי לחשוש לקשר בין הדברים? כיצד אפשר לתקן זאת?

מענה:

כל מבט של דאגה ואהבה לא גורם שום נזק, ודאי אמא שלך לא התכוונה להזיק לך, ובאמת המבט שלה פעל בדיוק ההיפך – בזכותו כל הדברים שקרו היו פחות חמורים ממה שהיה עלול להיות. צריך לזכור את אמא רק עם זכרונות של אהבה וטוב, ובעזרת ה' מכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצאכם כל הימים.

חללים רבים, ואז הבטיח הצדיק כי הוא יהיה הקרבן האחרון במגפה. ואכן, בי"ב בכסלו תר"א נסתלק הצדיק מחוליו, והמגפה נעצרה.

שלח בקשות לעזרה ועודד את הניצולים. אפילו פטירתו של אותו צדיק, כרוכה גם היא בסיפור כזה: בשנת תר"א פרצה מגפה בצפת והפילה

פֶּטָח פִּי אֲנִי

לכם בראש עם איזו יד פְּדַאי לעשות זאת? ימניים יגרדו בְּטִבְעֵיֹת בִּיד ימין והשמאליים בשמאל. זו פְּעֵלָה טִבְעֵית. יש גם פְּעִילוֹת טִבְעֵית שֶׁל הַגּוֹף שְׂאֵפְלוֹ איני שם לב לקיומה. לְמִשָּׁל: בְּכָל כַּמָּה שְׁעוֹת אֲנִי מְקַבֵּל אֶתוֹת מִהַקִּיבָה שְׂאֵנִי רֵעַב. מִיִּשְׁהוּ פֶּעַם תִּכְנֵן אֶת זֶה? מִיִּשְׁהוּ שֶׁם לֵב שְׂמֵעֶרְכֵת הַעֲפוֹל שֶׁלוֹ פּוֹעֵלֶת בֵּין הָאֲרָחוֹת לֵלֵא הַפְּסָקָה? לֵא, כִּי כָּךְ פּוֹעֵל הַגּוֹף שְׂלָנוּ בְּצוּרָה טִבְעֵית מְאֹד שְׂנוֹלְדָנוּ.

כְּמוֹ פְּעִלוֹת טִבְעֵיֹת, יש גם הַתְּנַהְגוֹת הַבָּאָה מִתּוֹךְ רִגְשׁ טִבְעִי. הַמְּבַגְרִים קוֹרְאִים לְזֶה סְפוֹנְטָנִיּוֹת (אֲתֵם לֹא חִיבִים לְזַכֵּר...). כְּשִׁמִּיִּשְׁהוּ עוֹקֵף אוֹתִי בַתּוֹר אֲנִי מִתְרַגֵּז, וְכִשְׁמִיִּשְׁהוּ פּוֹגֵעַ בִּי אֲנִי נֶעֱלֵב. זֶה טִבְעִי. אֵל תִּחְשְׁבוּ, לֹא כָּל הַתְּנַהְגוֹת טִבְעֵית נִחְשְׁבֵת רָעָה, יש גם הַתְּנַהְגוֹת טִבְעֵית טוֹבָה. לְמִשָּׁל: אִם הִבְאֵתִי חֲטִיף לְטִיּוֹל – לֹא טִבְעִי שְׂאֲרֻצָּה לְחַלֵּק מִמֶּנּוּ לְחִבְרִים הַטּוֹבִים שְׁלִי? אִם חִבֵּר כִּתְּהָ שָׁכַח אֶת הָאֲכֵל בְּבֵית – הֲגִיוֹנִי שְׂאֲרַחֵם עָלָיו וְאֲתֵן לוֹ כָּרִיף אֶחָד מִתּוֹךְ הַשְּׂנִים

בַּפְּרָשָׁה שְׂלָנוּ מְסַפֵּר עַל פְּגִישַׁת יַעֲקֹב אֲבִינוּ עִם רַחֵל. יַעֲקֹב אוֹהֵב אֶת רַחֵל מִיַּד כְּאֲשֶׁר הוּא רוֹאֶה אוֹתָהּ, וְלִמְרוֹת שְׂבִסוֹף הוּא נוֹשֵׂא לְאִשָּׁה גַם אֶת לְאָהּ, נִשְׂאֶרֶת אֶהְבֵּתוֹ הַעֲקָרִית לְרַחֵל. בְּסַפְרֵי הַקְּבֵלָה וְהַחֲסִידוֹת מְבַאֵר, שֶׁרַחֵל אֲמַנּוּ מְשַׁקֵּפֶת בְּדַמּוּתָהּ אֶת הַטִּבְעֵ הַיְּהוּדִי. אֶהְבֵּתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁל יַעֲקֹב לְרַחֵל מְבַטֵּאת אֶת הַחֲשֵׁק וְהַגִּעּוּגוּעִים שֵׁישׁ לְכָל יְהוּדִי לְקֶשֶׁר מְסוּג זֶה עִם ה'.

מִהוּ הַטִּבְעֵ הַיְּהוּדִי? אֵיזָה סוּג קֶשֶׁר הוּא? אִזוּ בָּאוּ נִתְחִיל קוֹדֵם מִהַטִּבְעֵ הַרְגִיל...

אֵיךְ כִּי טִבְעִי?

מָה אוֹמֵרֶת לְכֵם הַמְּלָה 'טִבְעֵ'? לֹא, אֲנִי לֹא מִתְפַּנֵּן לְמַקְצוֹעַ בְּלַמּוּדִים... טִבְעֵ הוּא כְּנוּי לְכָל דְּבַר שְׂקוּרָה בְּצוּרָה אוֹטוֹמָטִית, כְּמוֹ מְכוּנָה, בְּלִי שְׂאֵנִי צְרִיף לְחֲשֹׁב עָלָיו יוֹתֵר מִדִּי אוֹ לְהִתְעַרֵב כְּדִי שְׂיִקְרָה. אֵיךְ אוֹמְרִים? הוּא 'זוֹרֵם' לִי.

לְדַגְמָה: פֶּעַם חֲשַׁבְתֶּם בְּזַמַּן שְׂמִגְרֵד לַע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

רָעָא, בְּאַחֲלָכֶה לְנִיָּה...

זוֹכְרִים שְׂיֵשׁ לָנוּ גַם נֶפֶשׁ בְּהֵמִית
וְגַם נֶפֶשׁ אֱלֹקִית? בְּסִפּוֹר הַתְּנִיָּא מְכַנֶּה
אֲדָמוֹ"ר הַזְּקֵן אֶת הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית בְּשֵׁם
נוֹסֵף: הַנֶּפֶשׁ הַטְּבֻעִית. לָמָּה? כִּי הִיא
הַטְּבֻעַ שְׁלָנוּ. מִהֲרַגַע שָׁבוּ נוֹלְדָנוּ וְעַד
זְקֵנָה וְשִׁיבָה אָנוּ נוֹטִים לַחֲשֹׁב קִדְם־
כֹּל עַל עֲצָמָנוּ. אָנוּ מַעֲדִיפִים לְזֶרֶם עִם
עֲצָמָנוּ בְּטְבֻעִיוֹת, לַעֲשׂוֹת מַה שְׁבָא
לָנוּ. לָכוֹ הַכֹּלֵל הַגְּדוֹל שְׁמַלְמֵד אוֹתָנוּ
אֲדָמוֹ"ר הַזְּקֵן הוּא שְׂיֵשׁ לְהַתְגַּבֵּר –
"מַח שְׁלִיט עַל הַלֵּב". כֹּל אֶחָד וְאֶחָת
מֵאֲתָנוּ יִכּוֹל לַפְעַל בְּשׁוֹנָה מֵהַטְּבֻעַ
הָרֵאשׁוֹן שְׁלוֹ, אִם רַק יַחֲלִיט לַפְעַל עִם
הָרֵאשׁ. לַפְעָמִים צָרִיךְ מִמֶּשׁ לַעֲצֹר אֶת
הַטְּבֻעַ וְלִהְתְּגַבֵּר עָלָיו.

לְדַגְמָה: כַּאֲשֶׁר מִיִּשְׁהוּ עָקַף אוֹתִי
בַּתּוֹרָה, יְאוֹתֵת לִי הַטְּבֻעַ הָרֵאשׁוֹן שְׁלִי
לְכַעוֹס עָלָיו וְלָרִיב אִתּוֹ. זֶה מִמֶּשׁ מְרַגֵּז,
כֹּלֵם עוֹמְדִים וּמְחַפִּים וְאִתָּה עוֹקֵף? מַה
אִתָּה חוֹשֵׁב לָךְ? בְּאוֹתָן שְׁנִיּוֹת שֶׁל כַּעַס,
"הָדָם עוֹלָה לִי לְרֵאשׁ". הַלֵּב שְׁלִי גָעַשׁ,
עָלָה עַל גְּדוֹתָיו, עַד שֶׁהִשְׁתַּלֵּט גַּם עַל
הַמּוֹחַ. כַּעַת אֲנִי לֹא רַק כּוֹעֵס בְּלֵב, אֶלֶּא
גַּם מְשַׁכְנֵעַ בַּמּוֹחַ. כַּעַת לֹא רַק שְׂאֲנִי
צוֹדֵק, אֶלֶּא שֶׁהַכַּעַס גַּם מְצַדֵּק! וְאוֹ,
לְמַעֲשֵׂה, אֲנִי כְּבֹר מִפְּסִיק לַחֲשֹׁב...

לְעֵמֶת זֹאת, אֶת הַהִתְפָּרְצוֹת שְׁלִי
אֲנִי יִכּוֹל לְרַסּוֹ. אֲנִי יִכּוֹל לַחֲשֹׁב עַל כֹּף
שֶׁה' סוֹבֵב בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית אֶת הָעֲנִיָּנִים
כֹּף שְׂאֲחֻכָּה בַּתּוֹרָה עוֹד קָצֵת, וְזֶה בְּטַח
לְטוֹבֶתִי. אֲנִי יִכּוֹל לְנַצֵּל אֶת הַהִזְדַּמְנוֹת

שֶׁהִבְאֵתִי לְעֲצָמִי. רַק מַה? לֹא בְּחֻרְתִּי
לְנֵהֱגַ כֹּף דְּוָקָא בְּגַלְל שֶׁה' אָמַר. זֶה פְּשׁוּט
טְבֻעֵי לִי.

בְּעֲצָם, הַמְלָה טְבֻעַ מְזַכֵּרָה לָנוּ
מְלָה אַחֲרֵת – טְבֻעַת. לְטְבֻעַת צוּרָה
עֲגֵלָה, אִין לָהּ הַתְּחִלָּה וְאִין לָהּ סוּף.
כֹּף גַּם הַטְּבֻעַ שְׁלִי. הוּא קִיָּם אֶצְלֵי מְאֹז
וּמַעוֹלָם, לֹא זוֹכֵר מִתִּי הַתְּחִיל וְלֹא
חוֹשֵׁב שְׁפַעַם יַפְסִק. זֶה הַטְּבֻעַ שְׁלִי וְזֶהוּ.

פְּטָבֵא בְּאַחֲלָכֵי

יֵשׁ בְּטְבֻעַ מִשְׁהוּ מְסַכֵּן. כַּאֲשֶׁר
שְׁקוּעִים בְּטְבֻעַ עֲלוּלִים לַחֲשֹׁב שֶׁהַטְּבֻעַ
הַמְצִיא אֶת עֲצָמוֹ וְלִשְׁכַּח שֶׁה' יָצַר אוֹתוֹ
וּמֵהוּנָה אוֹתוֹ בְּכָל רֵגַע וְרֵגַע מְחַדֵּשׁ. לְפִי
הַטְּבֻעַ, אִם כֹּף הַתְּנַהֲגִתִּי אֶתְמוֹל וְגַם
לְפָנַי שְׁבוּעַ, אִין סָבָה שְׁלֵא אֶתְנַהֵג כֹּף
גַּם מָחָר, וּבְעֲצָם זֶה אוֹמֵר שְׁגַם אִין כֹּל
כֹּף סְכוּי לְשִׁנוֹת אֶת הַטְּבֻעַ שְׁלִי. הִנֵּה,
כְּבֹר מְצַטְלֵצְלֵת לִי עוֹד מְלָה – לְטְבֻעַ.
כּוֹ, עִם הַטְּבֻעַ שְׁלִי אֲנִי עֲלוּל לְהִדְרֹדֵר
וְלְטְבֻעַ.

בְּשִׁבִיל לְנִסּוֹת לְשִׁנוֹת אֶת הַטְּבֻעַ
וְלַפְעַל אַחֲרֵת מִמֶּה שֶׁהַתְּרַגְּלֵתִי נִדְרָשׁ
מִמֶּנִּי מְאֹמֵן. תִּגִּידוּ לִי אֶת הָאָמֶת:
מַה יוֹתֵר בִּיף לָכֶם – לְעֵבֵד קִשָּׁה אוֹ
לְנוּחַ? רַבְּכֶם וְדַאי תַעֲנוּ: בְּרוּר שְׁלָנוּחַ.
לָמָּה לְעֵבֵד קִשָּׁה אִם אֶפְשֶׁר לֹא? בְּכָל
זֹאת, אֲמַר לִי פַעַם רוֹכֵב אוֹפִיָּנִים מִשְׁפָּט
חָכָם: "אִם אִתָּה מִתְּאֲמִין, סִימֵן שְׂאִתָּה
בְּעֲלִיָּה..." בְּאוֹ נַחֲשֹׁב רֵגַע עַל הַמִּשְׁפָּט
הַזֶּה.

שֶׁהטֵבֵע שְׁלָנוּ יִזְרֵם בְּקֶדְשָׁהּ, שְׁמָה שְׁיִהְיֶה 'בָּא לָנוּ' הוּא מֵה שֶׁה' רוּצָה, כְּמוֹ אֲצֵל הַצְּדִיקִים. אֲצֵל חֲסִידִים נְהוּג לְשִׁיר בְּהַתְעַדוּיּוֹת, כְּמוֹבֵן אַחֲרֵי 'לְקִיחַת מִשְׁקָה' הַגּוֹנָה וּמִתּוֹךְ שִׁיחַת חֲבָרִים בְּעִבּוּדַת ה', אֶת הַשִּׁיר בְּאִיִּישׁ "עֶסֶן – עֶסֶט זִיךְ". תְּנַגּוּם מְלוֹת הַשִּׁיר הוּא: "לְאֵכוֹל – זֶה נֶאֱכַל מֵעֲצָמוֹ; לְשִׁתּוֹת – זֶה נִשְׁתָּה מֵעֲצָמוֹ; לִישׁוֹן – זֶה יִשָּׁן מֵעֲצָמוֹ; לְמָה לְהִתְפַּלֵּל זֶה לֹא מִתְפַּלֵּל מֵעֲצָמוֹ?!...". אֲנַחְנוּ רוּצִים שְׁאֲצַלְנוּ זֶה יִתְפַּלֵּל מֵעֲצָמוֹ, שְׁלֵלֵמַד תּוֹרָה יִהְיֶה מֵעֲצָמוֹ, לְחֹשֶׁב טוֹב עַל הַחֲבֵר יִהְיֶה מֵעֲצָמוֹ. זֶהוּ הַטֵּבֵע הַיְהוּדִי!

הַטֵּבֵע הַיְהוּדִי שִׁיךְ לְמִקּוֹם הַיְהוּדִי – לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! וּבִדּוֹר שְׁלָנוּ, שֶׁהוּא "הָאֲחֵרוֹן לְגָלוּת וְהָרֵאשׁוֹן לְגֵאֲלָה", עוֹמֵד הַטֵּבֵע הַיְהוּדִי לְחֹזֵר וּלְהִתְנַגְלוֹת. לְשֵׁם כֵּן עָלִינוּ כְּבָר לְהִתְחִיל וּלְהִתְכַּוֵּן – לְטַעַן אֶת הַמְצַבְרִים שְׁלָנוּ בְּהִרְבֵּה חֲסִידוֹת וּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה!

שְׁיִהְיֶה לְכַלְנֵנוּ חֲדָשׁ גְּאוּלָּה מְאִיר וְשִׁמְח!

שְׁבֵת שְׁלוֹם וּמְבֻרָךְ!

יָ?

לְחֹשֶׁב טוֹב עַל יְהוּדִי וּלְלַמֵּד עָלָיו זְכוּת (אוֹלִי הוּא בְּכָלֵל לֹא שֶׁם לְבָ? אוֹלִי יֵשׁ לוֹ מִשְׁהוּ בְּאֵמַת דְּחוּף?). נְכוֹן, זֶה לֹא הַטֵּבֵע שְׁלִי, אֲבָל עִם מְאָמֵן מְסִים אֲנִי יְכוּל לְהִתְאַפֵּק וּלְפַעַל אַחֲרָת. גַּם אִם אַחֲלִיט לְהַעִיר לוֹ עַל כֵּן, אֶעֱשֶׂה זֹאת בְּעִדּוּנוֹת וּבְסִבָּר פְּנִים יְפוֹת, בְּמִקּוֹם בְּזַעַף וּבְעֲצָבּוֹת. זֶה נִקְרָא שְׁאֲנִי פּוֹעֵל נֶגֶד הַטֵּבֵע שְׁלִי וּמִתְעַלָּה עָלָיו.

הָאִם הַמְאָמֵן הַזֶּה הוּא טֵבֵעִי לִי? לֹא כָּל כֵּן. אֲבָל כְּכֹל שְׁנִתְרַגַּל לְפַעַל כֵּן, נִסְגַּל לְעֲצָמֵנוּ טֵבֵע שְׁנִי מִתְנַגְּעִים לְאִיזוֹ גִּימְטְרִיא טוֹבָה? אִזוֹ הַנְּהָ: טֵבֵע שְׁנִי (=441) עוֹלָה בְּדִוִּיק אֵמַת. זֶה אוֹמֵר שְׁהָאֵמַת הָאֵמַתִּית שְׁלִי הִיא דּוֹקָא מֵה שְׁלֹא בָּא אֲצֵלִי בְּטֵבֵעִיוֹת, אֲלֵא בְּמְאָמֵן וְהִתְנַבְּרוֹת.

פִּטְבֵּעַ פִּיִּיִּי

כֵּן הִיא הָעִבּוּדָה פִּיּוֹם. בְּמִשְׁךְ כָּל יְמֵי הַגָּלוּת אָנוּ נִדְרָשִׁים לְעַדוֹן אֶת הַטֵּבֵע הָרֵאשׁוֹנִי שְׁלָנוּ, הַגַּס, וּלְזַכֵּךְ אוֹתוֹ בְּאֲמִצְעוֹת הַטֵּבֵע הַשְּׁנִי, וּמִהַמְאָמֵן וְהִיגִיעָה יֵשׁ לָהּ נַחַת רוּחַ גְּדוּלָּה.

וְאֵף עַל פִּי כֵּן, אֲנַחְנוּ מִתְנַגְּעִים וְחוֹלְמִים עַל טֵבֵע אַחֵר... הֵינּוּ רוּצִים

יריד הספרים
פתוח

שידור
חי

ההתועדות המרכזית של

ו"ט כסלו

עם הרב יצחק גינזבורג שליט"א

ניהול מוזיקלי
אחיה אשר
הכהן אלורו

חיליק
פרנק

שלמה
כ"ץ

בניני האומה - ירושלים, אולם אוסישקין
יום א' כ' כסלו שעה 20:00

-- האירוע לגברים. הקרנה לנשים - עדכון בהמשך --

אחיה

תוכנית
אירועים
אחיה

עקב הנחיות פיקוד העורף האירוע מוגבל ל1000 איש

לרכישת כרטיסים בעלות של 35 ש"ח* <https://tickchak.co.il/54727>

*רכישת הכרטיסים תחל ב"ב כסלו מוצש"ק ויצא בשעה 20:00